

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Alžběta Oujezská

Vybrané aspekty příkázání pohledávky z účtu peněžního ústavu

Diplomová práce

Olomouc 2021

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Vybrané aspekty příkázání pohledávky z účtu peněžního ústavu vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 98 290 znaků včetně mezer.

V Olomouci dne 24. 11. 2021

Alžběta Oujezská

Ráda bych poděkovala vedoucí své diplomové práce JUDr. Renátě Šínové, Ph.D., za její ochotu, čas, cenné rady a připomínky jež mi věnovala při psaní práce a také za její přístup po celou dobu mého studia, během kterého ve mně vzbuzovala chuť na sobě pracovat. Zároveň děkuji celé své rodině a příteli, kteří při mně stáli po dobu studia a podporovali mě.

Obsah

	Seznam použitých zkratk:	6
1	Úvod	7
2	Vývoj právní úpravy příkazání pohledávky z účtu peněžního ústavu	10
3	Částka, na kterou se nevztahují zákazy podle § 304 OSŘ	17
3.1	Předchozí právní úprava a problémy s ní související	17
3.2	Novela zákona č. 38/2021 Sb., kterým došlo ke změně znění OSŘ	20
4	Problematika možnosti obrany manžela povinného	23
4.1	Manžel povinného	23
4.2	Okruh dluhů	24
4.2.1	Dluhy spadajících do společného jmění manželů	24
4.2.2	Dluhy netvořící součást SJM	25
4.3	Modifikace společného jmění manželů	26
4.3.1	Reflexe modifikací evidovaných v Seznamu listin o manželském a majetkovém režimu	27
4.3.2	Reflexe modifikací neevidovaných	28
4.4	Postižení účtu manžela povinného	30
5	Chráněný účet	34
6	Závěr	39
7	Seznam použitých zdrojů	42
7.1	Monografie	42
7.2	Komentář	42
7.3	Právní předpisy	42
7.4	Odborné články	44
7.5	Důvodové zprávy	44
7.6	Judikatura	44
7.7	Internetové zdroje	45

Abstrakt	46
Summary	46
Klíčová slova	47
Keywords	47

Seznam použitých zkratek:

OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
SJM	společné jmění manželů
Seznam	seznam listin o manželském a majetkovém režimu

1 Úvod

Jako téma své diplomové práce jsem si zvolila „Vybrané aspekty příkázání pohledávky z účtu peněžního ústavu“, přičemž motivací k výběru právě tohoto tématu bylo vícero. Prvotní motivací, jež mě k výběru tématu vedla, je obecně velká míra zadluženosti domácností České republiky. Zadlužení domácností k 30. 9. 2021 bylo v zaokrouhlení na bydlení 1,55 bilionu Kč, na spotřebu bylo 0,33 bilionu Kč a na ostatní bylo 0,17 bilionu Kč¹, přičemž míra zadluženosti se postupem času každoročně více a více zvyšuje². V ruku v ruce s vysokou mírou zadluženosti jde i vysoká míra exekucí, související s částečnou neschopností osob plnit své závazky. Ze statistiky Exekutorské komory České republiky za jednotlivé roky je sice možné vidět, že počty exekucí se postupně snižují, přičemž v roce 2018 bylo v exekuci 821 tisíc povinných, v roce 2019 to bylo 783 tisíc povinných, v roce 2020 bylo povinných 720 tisíc a aktuálně k 29. 10. 2021 bylo povinných 711 tisíc³, avšak i přes snižování počtu povinných v exekucích tyto čísla považuji za alarmující⁴, neboť i ve vztahu k zvyšující se zadluženosti domácností je vidět, že lidé vnímají zadluženost a případnou neschopnost plnit své závazky za běžnou záležitost jejich života, což osobně považuji za velmi nešťastné. Druhým aspektem motivujícím mě k výběru toho tématu, mi bylo mé působení v rámci studentské právní poradny na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, kde téma exekucí, ve všech možných směrech, bylo hojně mezi klienty poradny vyhledávané. Osobně mě téma exekučního řízení přijde velmi zajímavá, atraktivní, a i stále aktuální oblast civilního procesu.

Jedním ze způsobů provedení exekuce, respektive výkonu rozhodnutí dle OSŘ, ukládající zaplacení peněžité částky, je příkázání pohledávky z účtu peněžního ústavu a s tím spojená problematika vyplacení dvojnásobku životního minima, chráněného účtu a obrany manžela povinného. Cílem diplomové práce je podat ucelený pohled na vybranou výše uvedenou problematiku související s příkázáním pohledávky z účtu peněžního ústavu. Výzkumné otázky, jejichž pomocí chci dosáhnout dosažení cíle této diplomové práce, jsem si stanovila následovně:

- 1) Jaký je správný výklad dvojnásobku životního minima, respektive odpovídajícího násobku životního minima podle § 304b OSŘ, tj. jedná se o částku exekučně nezabavitelnou?

¹ Jedná se o data z databáze ARAD, která je součástí informačního servisu České národní banky.

² Začátkem roku 2010 bylo přitom celkové zadlužení domácností ČR (bydlení, spotřeba i ostatní) cca 1 bilion Kč. Lze tedy konstatovat že zvětšení celkového zadlužení domácností ČR k 30. 9. 2021 je oproti začátku roku 2010 zhruba stoprocentní.

³ Statistiky Exekutorské komory České republiky dostupné na: <https://statistiky.ekcr.info>

⁴ I vzhledem k neustálému zvyšujícím číslům insolvenčních řízení, jež neustále nabývají na “popularitě“

- 2) Jak se manžel povinného může bránit v případě postižení jeho účtu u peněžního ústavu?
- 3) Jaká je současná právní úprava chráněného účtu, respektive jaké jsou její nedostatky a jak mají být teleologickým výkladem právní úpravy překonány?

Tato diplomová práce je uvedena úvodem, na který navazuje úvodní kapitola věnující se vývoji právní úpravy příkazání pohledávky z účtu peněžního ústavu, zejména pak zakotvení § 304 a 304b OSŘ tak, aby bylo v dalších kapitolách možno analyzovat aktuálně účinnou právní úpravu. Další kapitola je věnovaná částce, na kterou se nevztahují zákazy uvedené v § 304 OSŘ, a to jak z pohledu dříve účinné právní úpravy a vlivu jednotlivých rozhodnutí finančního arbitra a Nejvyššího soudu České republiky, tak i z pohledu aktuálně účinné právní úpravy od 1. 7. 2021 po novele OSŘ č. 38/2021 Sb. Předposlední kapitola je věnována problematice možnosti obrany manžela povinného, kdy je nechán prostor k vymezení pojmu manžela povinného, následně modifikacím SJM a jejich účinkům a závěr této kapitoly je ponechán samotnému postižení účtu manžela povinného. Závěrečná kapitola je věnována novému institutu chráněného účtu, jež byl do právního řádu ČR zakotven novelou OSŘ 38/2021 Sb., účinnou od 1. 7. 2021, přičemž na tuto kapitolu navazuje závěr.

Z hlediska metodologického se jedná o právně-dogmatickou práci, neboť cílem této diplomové práce je reálné zhodnocení, prostřednictvím analýzy právních norem, současné aplikace právní úpravy příkazání pohledávky z účtu peněžního ústavu zejména s přihlédnutím ke dvojnásobku životního minima, možnosti obrany manžela povinného a k novince zakotvené v právním řádu, účinné od 1. 7. 2021, chráněnému účtu. Prvotním nástrojem, jež je využit pro interpretaci právních norem, je jazykový výklad, prostřednictvím kterého se dospívá k základním poznatkům o smyslu daných normativních ustanovení. Dále využiji také subjektivně historický výkladový cíl, a to zejména v kapitole věnující se vývoji právní úpravy příkazání pohledávky z účtu peněžního ústavu, kdy mým záměrem je zjištění úmyslu zákonodárce, čehož chci docílit zejména prostřednictvím důvodových zpráv. Hlavním je pak objektivně teleologický výkladový cíl, pro jeho dosažení je pak aplikován teleologický výklad, pomocí kterého lze dojít ke smyslu a účelu jednotlivých ustanovení.⁵

V rámci své diplomové práce vycházím zejména z komentářové literatury zabývající se výkladem jednotlivých ustanovení občanského soudního řádu, zejména pak z komentáře od K. Svobody a kolektivu v souvislosti s jednotlivými vydáními a novelami OSŘ. V rámci kapitoly věnující se manželovi povinnému potom vycházím a ztotožňuji se zejména

⁵ V rámci užití metodologie jsem vycházela z monografie docenta Melzera – MELZER, Filip. *Metodologie nalézání práva*. Úvod do právní argumentace. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2011, 276 s.

s komentářem od Melzera a Téglá a kolektivu. Dále vychází z monografií, jež se věnují zejména exekucím v širokém pojetí, a to zejména z učebnice věnující se exekučnímu řízení od Šínové a kolektivu a dále publikacím od Svobody, a to monografie týkající se zastavení exekuce a dále z monografie společné jmění manželů a exekuce. Dále vycházím také z odborných článků a důvodových zpráv týkajících se jednotlivých novel občanského soudního řádu. Neodmyslitelně také vychází z platné legislativy, zejména pak občanského soudního řádu č. 99/1963 Sb., především pak z ustanoveních souvisejících s přikázáním pohledávky z účtu peněžního ústavu a v neposlední řadě také z judikatury Nejvyššího soudu a z rozhodnutí finančního arbitra. Ucelená literatura zabývající se podrobněji samotným přikázáním pohledávky z účtu peněžního ústavu v současné době chybí.

Diplomová práce vychází z právního stavu ke dni 24. 11. 2021.

2 Vývoj právní úpravy přikázání pohledávky z účtu peněžního ústavu

Právní úprava přikázání pohledávky, respektive přikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu, byla součástí občanského soudního řádu již od jeho samotné platnosti 17. 12. 1963 a následné účinnosti od 01. 04. 1964. Po roce 1990 byly přijaty menší novely týkající se přikázání pohledávky z účtu peněžního ústavu, avšak tyto dílčí novely udělaly z právní úpravy úpravu velmi nepřehlednou a součástí častých různorodých výkladů a kritik. Komplexnější změnu úpravy daného způsobu výkonu rozhodnutí přinesla až novela č. 30/2000 Sb., kterou se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Nová právní úprava již přímo v § 303 OSŘ zakotvila, o jaký peněžní účet se může jednat, tzv. běžný, vkladový nebo jiný účet v jakékoliv měně (u peněžního ústavu působícího v tuzemsku) a zároveň stanovila, že ji nelze použít pro vkladní knížky.

Dále novela zakotvila v § 304 odst. 1 OSŘ tzv. arrestatorium a v § 304 odst. 3 tzv. inhibitorium. Arrestatorium je zákaz týkající se poddlužníka, kterým je v daném způsobu výkonu rozhodnutí peněžní ústav. Peněžní ústav od okamžiku doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí má zákaz vyplácet z účtu povinného až do výše vymáhané pohledávky⁶ peněžní prostředky nacházející se na daném účtu. Inhibitorium se potom týká samotného povinného, kdy povinnému je v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí zakázáno vybrat peněžní prostředky z účtu či s nimi jinak nakládat. V § 304 odst. 2 OSŘ k tomu bylo zakotveno, že povinnému nemůže být usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí doručeno dříve než peněžnímu ústavu, a to z důvodu, aby povinný nemohl obejít tyto zákazy a zmařit tak provedení výkonu rozhodnutí.⁷ Pokud jde o termín peněžní ústav, nemá tento termín vlastní právní obsah, ale je využíván jako legislativní zkratka zahrnující banky, pobočky zahraničních bank a spořitelní a úvěrová družstva.⁸

Vzhledem k tomu, že právní úprava přikázání pohledávky z účtu peněžního ústavu byla v průběhu posledních třiceti let dotčena novelizacemi mnohokrát, jak nastiňuji i výše, ráda bych se níže zaměřila především na vývoj ustanovení § 304b OSŘ, a to zejména z důvodu jeho následné další analýzy v této práci.

⁶ Včetně jejího příslušenství

⁷ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2006, s. 310-312.

⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, č. 30/2000, s. 170-180. Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=3&ct=257&ct1=0>

Ustanovení § 304b OSŘ bylo do občanského soudního řádu zakotveno novelou zákona č. 218/2009 Sb., s platností a účinností od 20. 7. 2009 a to jakožto výjimka z arrestatoria a inhibitoria zakotvených v § 304 OSŘ⁹. Dané ustanovení nebylo součástí návrhu novely zákona OSŘ již od samotného počátku, ale dostalo se tam v rámci připomínkového řízení jakožto návrh Veřejného ochránce práv.¹⁰ Před touto novelou sice omezená ochrana prostředků sloužících k zabezpečení základních životních potřeb existovala, a to prostřednictvím částečného zastavení exekuce, jednalo se však o velmi zdlouhavý proces, který povinným, v dané situaci, kdy se ocitli bez prostředků, nedokázal rychle pomoci.¹¹

Právě Veřejný ochránce práv trvale upozorňoval na problematické situace povinných, kteří se na základě exekuce příkázáním pohledávky z účtu peněžního ústavu ocitli bez jakýchkoliv prostředků, neboť se předpokládalo, že právě na účet u peněžního ústavu je povinným zasílán jejich pravidelný příjem (mzda apod.), přesto však na rozdíl od právní úpravy srážek ze mzdy nebyl zakotven žádný prvek obrany povinného v podobě určité nezabavitelné částky. Veřejný ochránce práv poukazoval na to, aby se zákaz arrestatoria, respektive inhibitoria nevztahoval na určitou částku (dle jeho návrhu 4.000,- Kč), kterou by si povinný mohl vybrat a zabezpečit tak základní životní potřeby (například náklady na bydlení).

Předložený návrh textace § 304b OSŘ Veřejným ochráncem práv byl ale nekomplexní a v návaznosti na to navrhlo odlišnou textaci § 304b OSŘ Ministerstvo spravedlnosti.¹² Návrh Ministerstva spravedlnosti se lišil zejména ve výši nepostižitelné částky, kdy Ministerstvo spravedlnosti navrhovalo, že by povinnému nemohla být sražena základní částka z měsíční mzdy či z prostředků, které nepodléhají výkonu rozhodnutí a to maximálně do výše životního minima (tehdy 3.126,- Kč), dále v návrhu Ministerstva spravedlnosti nebyla zakotvena časová omezenost, ale návrh byl postavený tak, že povinný prohlášení může předložit pouze jedenkrát.¹³

⁹ Arrestatorium a inibitorium byly v § 304 OSŘ zakotveny novelou č. 30/2000 Sb., kterou se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹⁰ § 304b OSŘ – návrh Veřejného ochránce práv:

(1) Zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 se nevztahují na peněžní prostředky do výše 4.000,- Kč, a to po dobu jednoho měsíce od doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí peněžnímu ústavu, a to pouze na jednom z účtu povinného.

(2) Výplatu peněžních prostředků podle odst. 1 povinnému peněžní ústav oznámí soudu.

¹¹ ZAJÍCOVÁ, Monika. *Poslanci jsou ochotni prosadit změnu. Komorní listy*, 2009, č. 1, s. 17

¹² TUNKL, Martin. *Nezabavitelná částka a exekuce bankovního účtu. Komorní listy*, 2009, č. 1, s. 10-13

¹³ § 304b OSŘ – návrh Ministerstva spravedlnosti ČR

(1) Peněžní ústav vyplatí povinnému na základě jeho písemného prohlášení peněžní prostředky představující základní částku, která povinnému nesmí být sražena z měsíční mzdy nebo jiných příjmů podle § 278 a § 299, nebo peněžní prostředky odpovídající pohledávkám nepodléhajícím výkonu rozhodnutí podle § 317 až § 319, a to až do výše životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu.

Konečné znění § 304b OSŘ, které bylo v rámci novely OSŘ č. 218/2010 Sb. schváleno, nebyla textace návrhu Veřejného ochránce práv ani návrhu Ministerstva spravedlnosti, ale za schváleným zněním stojí pozměňovací návrhy ústavně právního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Ke dni 20. 7. 2009 proto bylo do právní úpravy zakotveno, že se „*zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 se nevztahují na peněžní prostředky do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu. Má-li u jednoho peněžního ústavu povinný více účtů, použije se věta první pouze u jednoho z těchto účtů. Výplatu peněžních prostředků povinnému podle odstavce 1 oznámí peněžní ústav soudu, který nařídil výkon rozhodnutí.*“¹⁴

Dle ústavně právního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR měl přitom § 304b OSŘ směřovat pouze k jednorázové obraně povinného, a to prostřednictvím nepostižitelné částky představující dvojnásobek životního minima jednotlivce, jehož výši stanovuje zvláštní právní předpis.¹⁵ Životní minimum bylo v té době od 1. 1. 2007 stanoveno daným zákonem na 3.126,- Kč, tedy nepostižitelná částka dvojnásobku životního minima činila 6.252,- Kč. Od 1. 1. 2012 se částka životního minima zvýšila¹⁶ na částku 3.410,- Kč, tedy dvojnásobek životního minima byl 6.820,- Kč.

Pro srovnání, v době před přijetím dané novely byla základní nepostižitelná částka dle § 278 OSŘ (v zákoně označována jako tzv. základní částka) při výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy stanovena v nařízení 595/2006 Sb., o nezabavitelných částkách jako 2/3 součtu částky životního minima jednotlivce (tedy částka 3.126,- Kč), a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu v nájemním bytě v obci od 50.000 do 99.999 obyvatel, a to bez ohledu na to, v jaké obci skutečně povinný zaměstnanec žije (částka 3.804,- Kč). Základní nezabavitelná částka povinného tak byla 4.620,- Kč. Tato částka se mohla navýšit v případě, že povinný měl manžela a to tak, že na manžela povinného se započítává jedna čtvrtina nezabavitelné částky, a to i když má samostatný příjem a další možné navýšení o jednu čtvrtinu bylo na každou osobu, které je povinen povinný poskytovat výživné. Je tedy možné vidět

(2) V písemném prohlášení je povinný povinen uvést, o kterou z plateb z odstavce 1 se jedná, označit plátce, který mu takovou platbu na účet poukazoval a uvést výši této platby.

(3) Písemné prohlášení může povinný peněžnímu ústavu předložit pouze jednou během trvání zákazu obsažených v § 304 odst. 1 a 3.

(4) Peněžní ústav je dále povinen bez zbytečného odkladu výplatu takovéto částky oznámit soudu, který nařídil výkon rozhodnutí.

(5) Povinný je povinen prokázat soudu, že skutečnosti uvedené v písemném prohlášení jsou pravdivé, jestliže mu to soud uloží. O podmínkách vyplacení těchto peněžních prostředků a o trestně právních následcích jejich nedodržení musí být povinný poučen v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí.

¹⁴ § 304b odst. 1 a odst. 2 občanského soudního řádu ve znění novely č. 218/2010 Sb., účinné ke dni 20. 7. 2009

¹⁵ Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu

¹⁶ prostřednictvím nařízení vlády č. 409/2011 Sb. o zvýšení částek životního minima a existenčního minima

zjevnou inspiraci při tvorbě nepostižitelné částky dvojnásobku životního minima zakotvené v § 304b OSŘ právě skrze výpočet základní nepostižitelné částky, avšak s tím rozdílem, že v případě výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy tato základní nepostižitelná částka musela zůstat povinnému každý měsíc, při výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu peněžního ústavu se mělo jednat o jednorázovou záležitost.¹⁷

Jeden z problémů daného schváleného a účinného znění § 304b OSŘ bylo to, že zákon neuváděl konkrétní procesní postup, jak má povinný docílit ochrany částky podle § 304b odst. 1 OSŘ v tehdejší znění, tzv. zda peněžní ústav bude automaticky postupovat, či zda bude potřeba žádost povinného a případně kam by taková žádost povinného měla směřovat.¹⁸ Další spornou skutečností bylo, zda se povinným ve vztahu k danému ustanovení myslí pouze fyzická osoba nebo lze ustanovení vztáhnout i na osoby právnické či jak má být řešena situace, kdy povinný má více účtů, ale u více peněžních ústavů. Zákon pouze vymezoval, že pokud měl povinný u určitého peněžního ústavu více účtů, a tedy že je možné uplatnit nepostižitelnou částku pouze ve vztahu k jednomu z těchto účtů. Na základě vyvstávajících problémů byla již velmi záhy po účinnosti daného ustanovení konstatována odbornou veřejností nutnost novelizace § 304b OSŘ.¹⁹

První změna § 304b OSŘ proběhla novelou č. 396/2012 Sb.²⁰, kdy do předmětného ustanovení byl vložen nový druhý odstavec²¹, který konkretizoval výplatu nepostižitelné částky dvojnásobku životního minima. Bylo postaveno na jisto, že peněžní ústav tuto výplatu provádí sám na základě žádosti povinného (povinný nežádá o výplatu soud či soudního exekutora, jak předkládaly některé názory odborné veřejnosti). Peněžní ústav tedy povinnému na základě jeho žádosti vyplatí částku do maximální výše dvojnásobku životního minima²² aniž

¹⁷ KRBEK, Pavel. In: DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád I, II*. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 2303.

¹⁸ Některé názory předkládaly, že by měl povinný předkládat návrh soudu nebo soudnímu exekutorovi, který by následně informoval o požadavku povinného peněžní ústav.

¹⁹ TUNKL, Martin. *Nezabavitelná částka a exekuce bankovního účtu*. *Komorní listy*, 2009, č. 1, s. 10-13

²⁰ § 304b OSŘ – znění účinné od 1. 1. 2013 do 30. 6. 2015.

(1) Zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 se nevztahují na peněžní prostředky do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu 80c. Má-li u jednoho peněžního ústavu povinný více účtů, použije se věta první pouze u jednoho z těchto účtů.

(2) Peněžní prostředky podle odstavce 1 peněžní ústav vyplatí povinnému na jeho žádost nejvýše jednou. O tom musí být povinný při nařízení výkonu rozhodnutí poučen.

(3) Výplatu peněžních prostředků povinnému podle odstavce 1 oznámí peněžní ústav soudu, který nařídil výkon rozhodnutí.

²¹ Původní druhý odstavec byl přečíslován na odstavec číslo tři.

²² V období účinnosti této novely se jednalo o částku 6.820,- Kč.

by zkoumal účel vyplacených prostředků. Následně je na peněžním ústavu, aby vyrozuměl soud o vyplacení uvedené částky povinnému.²³

V říjnu roku 2014 byl PS Parlamentu ČR předložen další návrh zákona, kterým se mění znění občanského soudního řádu související s předmětným § 304b OSŘ, týkající se posílení postavení nedlužného manžela. Předmětná novela byla v roce 2015 schválena a vyhlášena ve sbírce zákonů pod číslem 139/2015 Sb., s platností od 16. 6. 2015 a účinnost od 01. 7. 2015 a reagovala převážně na zavedení Seznamu listin o manželském majetkovém režimu, který je veřejným seznamem.²⁴ Do ustanovení § 304b OSŘ²⁵ byl touto novelou vložen nový odstavec číslo čtyři, který reagoval na nedostatečnou ochranu nedlužného manžela. V okamžiku, kdy je výkon rozhodnutí veden podle § 262a odst. 4 OSŘ²⁶, je manžel povinného chráněn tak, že jak inhibitorium, tak arrestorium²⁷, se nevztahují na majetek ve výši poloviny ze všech peněžních prostředků, které byly na nařízením výkonu rozhodnutí postiženém účtu zjištěny k okamžiku doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí peněžního ústavu, pokud taková odpovídající částka je vyšší než dvojnásobek životního minima jednotlivce^{28, 29}

K další, nedávné změně § 304b OSŘ pak došlo přijetím zákona č. 191/2020 Sb. o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, platný a účinný od 1. 4. 2020

²³ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2013, s 1030-1031.

²⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 139/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), s. 14-17. Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=7&ct=337&ct1=0>

²⁵ § 304b OSŘ – znění účinné od 1. 7 2015 do 31. 3. 2021.

(1) Zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 se nevztahují na peněžní prostředky do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu^{80c}. Má-li u jednoho peněžního ústavu povinný více účtů, použije se věta první pouze u jednoho z těchto účtů.

(2) Peněžní prostředky podle odstavce 1 peněžní ústav vyplatí povinnému na jeho žádost nejvýše jednou. O tom musí být povinný při nařízení výkonu rozhodnutí poučen.

(3) Výplatu peněžních prostředků povinnému podle odstavce 1 oznámí peněžní ústav soudu, který nařídil výkon rozhodnutí.

(4) Je-li výkon rozhodnutí veden podle § 262a odst. 4, nevztahují se zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 na částku ve výši poloviny peněžních prostředků, které byly na účtu v okamžiku, v němž bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, převyšuje-li částku podle odstavce 1. Peněžní prostředky podle předchozí věty vyplatí peněžní ústav manželovi povinného na jeho žádost. O tom musí být manžel povinného při nařízení výkonu rozhodnutí poučen.

²⁶ *Jde-li o vydobytí dluhu, který patří do společného jmění manželů, nebo dluhu povinného, pro který lze nařídít výkon rozhodnutí na majetek ve společném jmění manželů, lze vést výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu.*

²⁷ Stanovené v § 304 odst. 1 a 3 občanského soudního řádu.

²⁸ Stanovené zvláštním právním předpisem

²⁹ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2017, s 1211-1213.

a to prostřednictvím § 27 tohoto zákona, kdy nepostižitelný dvojnásobek životního minima se změnil na čtyřnásobek životního minima a to od účinnosti zákona č. 191/2020, tedy od 1. 4. 2020 do 30. 6. 2021³⁰ (označováno jako ochranná doba)³¹, a zároveň se použije i pro řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Od 1. 4. 2020 vstoupilo v účinnost nařízení vlády č. 61/2020 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima³² a čtyřnásobkem životního minima byla částka 15.440,- Kč.³³ Zvýšení představovalo reakci na současnou koronavirovou situaci, kdy se předpokládá, že se povinní mohli v důsledku mimořádných opatření dostat do obtížných situací v souvislosti například se ztrátou zaměstnání atd.

V současné době poslední a zároveň obsáhlejší změna zákona proběhla v minulém roce, kdy skupina poslanců v srpnu roku 2020 předložila sněmovně návrh zákona, kterým se mění jak OSŘ, tak exekuční řád a také zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů. Zákon prošel zákonodárným procesem a byl vyhlášen ve Sbírce zákonů 3. 2. 2021 v částce 17 pod číslem 38/2021 Sb., přičemž platnost nastala 3. 2. 2021. Prvotně účinnost daného zákona byla stanovena od 1. 4. 2021 avšak zákonem č. 155/2021 Sb. byla účinnost pozměněna a to na 1. 7. 2021.

Jedna z hlavních novinek je trvalá změna nepostižitelného dvojnásobku životního minima na trojnásobek životního minima. Dále se hned v odst. 1 § 304b OSŘ přímo upravuje, že povinným, na kterého se toto ustanovení vztahuje, může být pouze fyzická osoba, a tedy nikoliv právnická osoba. Dle důvodové zprávy k danému zákonu toto zvýšení proběhlo tak, aby nepostižitelná částka dostatočně zajišťovala k jednorázovému zajištění životních podmínek povinného a jeho rodiny. Do odst. 1 § 304b OSŘ bylo dále vloženo, že se postup podle § 307 odst. 2 a odst. 3 věty první nevztahuje na peněžní prostředky do výše trojnásobku životního minima jednotlivce. *„Na peněžní prostředky ve výši trojnásobku životního minima se tedy nebude vztahovat povinnost peněžního ústavu provést výkon rozhodnutí (odepsat peněžní prostředky a vyplatit je oprávněnému) po doručení vyzoomění o právní moci ani následně po splatnosti pohledávky povinného z účtu.“*³⁴ V odst. 4 § 304b OSŘ potom dochází

³⁰ V rozmezí 1. 3. 2021 – 30. 3. 2021 existoval standardní dvojnásobek životního minima.

³¹ Původně nepostižitelný čtyřnásobek životního minima zanikl 28. 2. 2021, avšak 31. 3. 2021 vstoupil v účinnost zákon č. 155/2021 Sb. (tzv. Lex Covid Justice III) jež obnovil ochranou dobu až do 30. 6. 2021.

³² Částka životního minima do 31. 3. 2020 byla stanovena nařízením vlády č. 409/2011 Sb. ve výši 3.410,- Kč

³³ Částka životního minima jednotlivce dle nařízení vlády č. 61/2020 Sb., činí 3.860,- Kč.

³⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících

ke zpřesnění výše částky, se kterou bude moci na svém účtu postiženém výkonem rozhodnutí disponovat manžel povinného. Na závěr dochází také k vložení nového odst. 5, který přímo upravuje právní předpis, kterým se bude řídit výše životního minima jednotlivce.³⁵

Mezi další dlouhodobý problém v oblasti výkonu rozhodnutí patří ochrana “chráněných“ příjmů, tedy těch, které nepodléhají výkonu rozhodnutí anebo představují nezabavitelnou částku dle § 278 OSŘ, která nemůže být v rámci výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy povinnému sražena. V praxi se poměrně často stávalo, že tato nezabavitelná částka příjmu povinného byla zaslána na bankovní účet, který v daném okamžiku je nebo teprve bude postižen výkonem rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu peněžního ústavu a povinný se tedy k daným “chráněným“ příjmům dostává velmi problematicky. Tuto problematickou situaci řeší novela OSŘ č. 38/2021 Sb., která zakotvuje povinnému možnost, na základě jeho žádosti, si nechat zřídit tzv. chráněný účet (podrobněji rozebrán v poslední kapitole nazvané Chráněný účet), přičemž na prostředky nacházející se na tomto účtu nelze nařídit výkon rozhodnutí.

Z vývoje právní úpravy příkázání pohledávky z účtu peněžního ústavu je i s přihlédnutím na výše uvedené zjevné, že se jedná o velmi problematickou oblast. Nejvíce problematické okamžiky v praxi jsou ty, které se týkají obrany a ochrany povinného při realizaci daného způsobu provedení výkonu rozhodnutí a také v souvislosti s obranou a ochranou manžela povinného. Právě z tohoto důvodu bych těmto otázkám ráda níže v dané práci věnovala svoji pozornost.

výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=986&CT1=0>

³⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=986&CT1=0>

3 Částka, na kterou se nevztahují zákazy podle § 304 OSŘ

Danou kapitolu bych ráda věnovala problematice částky, která nepodléhá arrestatoriu a inhibitoriu, tj. částce dřívějšího dvojnásobku a současného trojnásobku životního minima, a to jak v kontextu předchozí právní úpravy, jejíž vývoj jsem nastínila výše v úvodní kapitole dané diplomové práce, tak v kontextu aktuální novely zákona č. 38/2021 Sb., jež změnila výklad daného ustanovení § 304b OSŘ. Pro přehlednost tuto částku označuji jako „nezabavitelnou částku“. Jak vyplývá z výše uvedeného, možná výplata nezabavitelné částky představuje jednu z výjimek ze zákazu arrestatoria (zákaz nakládání s peněžními prostředky nacházejícími se na daném účtu peněžním ústavem) a inhibitoria (ztráta dispozičního práva vůči peněžním prostředkům na postiženém účtu povinným) zakotvených v § 304 odst. 1 a odst. 3. Z hlediska účelu právní úpravy se jedná o peněžní prostředky³⁶, jež mají fungovat jako přiměřené prostředky k zabezpečení základních životních potřeb povinného a jeho rodiny.

3.1 Předchozí právní úprava a problémy s ní související

Účinná právní úprava § 304b odst. 1–3 OSŘ od 1. 7. 2015 do 30. 6. 2021 byla následující:

„(1) Zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 se nevztahují na peněžní prostředky do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu. Má-li u jednoho peněžního ústavu povinný více účtů, použije se věta první pouze u jednoho z těchto účtů.

(2) Peněžní prostředky podle odstavce 1 peněžní ústav vyplatí povinnému na jeho žádost nejvýše jednou. O tom musí být povinný při nařízení výkonu rozhodnutí poučen.

(3) Výplatu peněžních prostředků povinnému podle odstavce 1 oznámí peněžní ústav soudu, který nařídil výkon rozhodnutí.“³⁷

Problematických aspektů souvisejících s daným znění bylo několik, přičemž jedním z nich byla povaha dvojnásobku životního minima. Právní úprava § 304b OSŘ nehovořila nic o tom, že by daná částka byla považována za nepostižitelnou jako tomu je u srážek ze mzdy, kde zákon v § 278 OSŘ přímo říká, že povinnému nesmí být nezabavitelná částka sražena. Úprava dále říkala, že povinný si může na žádost částku dvojnásobku životního minima vybrat, avšak už nehovořila nic o tom, zda povinný má povinnost si tuto částku vybrat, či případně jak se tato částka má chovat v případě, že povinný o výběr částky nepožádá. Dále nebylo ani řešeno, v jakém časovém okamžiku má povinný možnost si o výběr částky požádat, jestli je rozhodné

³⁶ A v určitých momentech ve výši čtyřnásobku životního minima, viz úvodní kapitola

³⁷ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád účinný od 1. 7. 2015 do 30. 6. 2021.

nabytí právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí či nikoliv, a tato částka je mu k dispozici pro výběr v průběhu celého vedení výkonu rozhodnutí.

Část peněžních ústavů a odborné veřejnosti měla za to, že vzhledem k tomu, že zákon nehovoří nic o tom, že by daná částka byla nepostižitelná, tak jak je tomu v případě § 278 OSŘ, tak je na povinném, aby si v případě zájmu peněžní prostředky ve výše dvojnásobku životního minima vybral. V případech, kdy žádost o výběr neproběhne, je možné, aby peněžní ústav provedl dle § 307 OSŘ odst. 1 a odst. 2 výkon rozhodnutí včetně této částky. Hlavním argumentem bylo právně znění § 304b OSŘ, jež neobsahovalo jakoukoliv zmínku o nepostižitelnosti této částky. Druhá část odborné veřejnosti³⁸ a peněžních ústavů měla za to, že daná částka představuje nezabavitelnou částku, jež je možné srovnat právě s nezabavitelnou částkou u srážek ze mzdy, a že daná částka dvojnásobku životního minima má zůstat na účtu povinného i po nabytí právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí a že výjimky z § 304 odst. 1 a odst. 3 trvají i nadále a k provedení výkonu rozhodnutí dle § 307 odst. 1 a odst. 2 ohledně této částky dojít nemá.

Dané rozpory se staly předmětem několika řízení³⁹ u finančního arbitra, jenž je oprávněn, na základě zákona o finančním arbitrovi⁴⁰ k rozhodování sporů mezi poskytovatelem platebních služeb při nabízení a poskytování platebních služeb (tzv. instituce), a spotřebitelem (tzv. povinným/ také uživatelem platebních služeb)⁴¹. Významným sporem se stal spor mezi institucí (Českou spořitelnou a.s.) a povinným (navrhovatelem u FA) reg. č. 1/PS/2013, jež se dostal až k Nejvyššímu a Ústavnímu soudu České republiky. Navrhovatel se podaným návrhem u finančního arbitra domáhal mimo jiné vydání dvojnásobku životního minima, jež nebyl povinnému vyplacen, neboť byla provedena peněžním ústavem po nabytí právní moci usnesení o nařízení exekuce částečná úhrada vymáhané pohledávky. Peněžní ústav argumentoval tím, že povinný od doručení exekučního příkazu, do výplaty peněžních prostředků na účet exekutora, nevznesl žádnou žádost k výplatě dvojnásobku životního minima. Dále také argumentoval tím, že následkem § 304b OSŘ není nepostižitelnost dané částky dvojnásobku životního minima, a že se to vztahuje pouze od okamžiku doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí do okamžiku provedení výkonu rozhodnutí s tím, že peněžní ústav má za to,

³⁸ SMOLÍK, Petr In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2017, s. 1211.

³⁹ Nález finančního arbitra ev. č. 7116/2013, reg. č. 266/PS/2013 ze dne 4. 9. 2013, rozhodnutí finančního arbitra o námitkách, ev. č. 8537/2013, reg. č. 266/PS/2013 ze dne 17. 10. 2013

Nález finančního arbitra ev. č. 5787/2013, reg. č. 23/PS/2013 ze dne 18. 7. 2013

Nález finančního arbitra č.j. FA/SR/PS/2321/2018 ze dne 11. 11. 2019

⁴⁰ Zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi

⁴¹ § 1 písm. a) ve spojení s § 3 odst. 1 a 2 zákona o finančním arbitrovi.

že pokud by zákonodárce chtěl danou nezabavitelnou část konstruovat jako nepostižitelnou, tak by znění § 304b formulovat jinak. Peněžní ústav také uvedl, že má za to, že daná žádost o výplatu peněžního ústavu by měla být výslovná výzva ve formě písemné či ústní.

Finanční arbitr rozhodl nálezem ze dne 28. 5. 2013 ve prospěch povinného, a tedy stanovil povinnost peněžnímu ústavu navrátit odepsanou částku exekutorovi na účet povinného. Finanční arbitr odůvodnil své rozhodnutí tím, že zákon pouze stanovuje, že do okamžiku provedení exekuce může povinný s nezabavitelnou částku nakládat z důvodu vynětí ze zákazů obsažených v § 304 odst. 1 a odst. 2 OSŘ, a že ochrana nezabavitelné částky trvá po celou dobu výkonu rozhodnutí, a ne pouze do realizace dle § 307 OSŘ.⁴² Peněžní ústav následně proti danému nálezu finančního arbitra podal námitky, o nichž finanční arbitr rozhodnul rozhodnutím o námitkách ze dne 18. 7. 2013 tak, že námitky peněžního ústavu zamítl s tím, že v odůvodnění zmínil, že v nálezu nepoužil analogický výklad jako takový, ale výklad účelový s přihlédnutím k úpravě institutu s obdobným účelem a smyslem v kontextu nepostižitelnosti srážek ze mzdy.⁴³

Peněžní ústav následně podal žalobu dle části paté OSŘ, v níž se domáhal nahrazení nálezu finančního arbitra a rozhodnutí o námitkách, přičemž Obvodní soud pro Prahu 4 rozsudkem ze dne 19. 3. 2014, č. j. 7 C 574/201379 žalobu zamítl, přičemž v odůvodnění se ztotožnil s výkladem finančního arbitra s tím, že povinný neztrácí možnost disponovat s nezabavitelnou částkou dvojnásobku životního minima. Městský soud v Praze poté rozsudkem ze dne 14. 1. 2015, č. j. 13 Co 250/2014-117 v rámci odvolacího řízení také potvrdil rozsudek soudu prvního stupně. Peněžní ústav následně podal dovolání. Nejvyšší soud ČR dovolání peněžního ústavu rozsudkem ze dne 1. 6. 2016, sp. zn. 20 Cdo 3524/2015 zamítl. Dle Nejvyššího soudu České republiky „nelze z § 304b odst. 1 OSŘ dovozovat, že se ochrana peněžních prostředků ve výši dvojnásobku životního minima uplatní pouze do okamžiku odepsání vymáhané pohledávky z účtu podle § 307 odst. 1 o. s. ř. Naopak, z textu zákona jednoznačně vyplývá, že zákaz dispozice s peněžními prostředky na účtu povinného od okamžiku doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu se vůbec nevztahuje na peněžní prostředky do výše dvojnásobku životního minima. Bylo proto zákonnou povinností žalobkyně uskutečnit podle tehdy účinné právní úpravy převod peněžních prostředků na základě exekučního příkazu, avšak pouze v rozsahu peněžních prostředků přesahujících částku dvojnásobku životního minima, čímž by i dostála své povinnosti vyplývající z § 307 o. s. ř. (převod peněžních prostředků ve prospěch oprávněného z exekučního příkazu). Peněžní

⁴² Nález finančního arbitra ze dne 28. 5. 2013, ev. č. 4257/2013, reg. č. 1/PS/2013.

⁴³ Rozhodnutí finančního arbitra o námitkách ze dne 18. 7. 2013, ev. č. 5786/2013, reg. č. 1/PS/2013.

prostředky do výše dvojnásobku životního minima ale měla žalobkyně na účtu účastníka ponechat i poté, co jí bylo doručeno vyrozumění o nabytí právní moci usnesení o nařízení exekuce. Právní posouzení odvolacího soudu je tedy i v této otázce správné.⁴⁴ Peněžní ústav napadl rozsudky výše uvedené Ústavní stížností, avšak Ústavní soud ústavní stížnost odmítl pro zjevně neopodstatněný návrh ve smyslu § 43 odst. 2 písm. a) zákona o ústavním soudu.

Osobně se přikláním více k názoru, že v případech, kdy povinný o výběr dvojnásobku životního minima nepožádal do provedení výkonu rozhodnutí dle § 307 OSŘ, měl peněžní ústav přejít k provedení výkonu rozhodnutí i včetně této částky, a to zejména vzhledem k tomu, že v § 304b OSŘ není výslovně stanovena povaha dvojnásobku životního minima jako částky nepostižitelné výkonem rozhodnutí. Mimo jiné je potřeba uvést, že v praxi také někteří povinní nechávali peněžní prostředky ve výši dvojnásobku životního minima na svém peněžním účtu záměrně tak, aby z nich byla provedena úhrada pohledávky, pro niž se vede výkon rozhodnutí příkazáním pohledávky z účtu peněžního ústavu.

3.2 Novela zákona č. 38/2021 Sb., kterým došlo ke změně znění OSŘ

Novelou OSŘ účinnou od 1. 7. 2021 byla částka dvojnásobku životního minima změněna na trojnásobek životního minima jednotlivce což v současnosti představuje částku 11.580,- Kč⁴⁵. Z jakého důvodu se přistoupilo k navýšení této částky důvodová zpráva, ani jiné zprávy neříkají, přičemž samotná výše je z převážné části právně-politickou otázkou. Dále bylo již přímo do § 304b OSŘ zakotveno, že peněžní prostředky do výše trojnásobku životního minima se uplatní pouze ve vztahu k fyzické osobě (jak podnikající, tak nepodnikající)⁴⁶. V návaznosti na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 3523/2015 doplnila novela zákona č. 38/2021⁴⁷ Sb., text § 304b tak, že postup dle § 307 odst. 1 a odst. 3 se v souvislosti s trojnásobkem životního minima nepoužije.⁴⁸ Znění § 304b odst. 1-3 OSŘ tak od 1. 7. 2021 je následující:

„(1) Je-li povinný fyzickou osobou, zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 ani postup podle § 307 odst. 2 a odst. 3 věty první se nevztahují na peněžní prostředky do výše trojnásobku životního

⁴⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 1. 6. 2016, sp. zn. 20 Cdo 3523/2015.

⁴⁵ Čtyřnásobek tomu předcházející byl pouze dočasného charakteru v souvislosti s koronavirovou situací.

⁴⁶ § 304a OSŘ se však i nadále uplatní jak vůči právníckým osobám, tak vůči fyzickým osobám.

⁴⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=986&CT1=0>

⁴⁸ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, Karel a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1386-1390.

minima jednotlivce podle právního předpisu upravujícího výši životního minima. Má-li u jednoho peněžního ústavu povinný více účtů, které jsou postiženy výkonem rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, použije se věta první pouze u toho z účtů, na němž je k okamžiku podání žádosti podle odstavce 2 nejvyšší zůstatek, nedohodne-li se povinný s peněžním ústavem jinak.

(2) Peněžní prostředky podle odstavce 1 peněžní ústav vyplatí povinnému na jeho žádost nejvýše jednou v průběhu jednoho řízení o výkonu rozhodnutí, nebo, byl-li výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z téhož účtu nařízen k vydobytí více pohledávek, do skončení všech řízení o výkonu rozhodnutí, u nichž se alespoň částečně překrývá doba od doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí peněžnímu ústavu do skončení řízení o výkonu rozhodnutí. O tom musí být povinný při nařízení výkonu rozhodnutí poučen. Zřídí-li peněžní ústav účet podle § 304c odst. 1, převede následující pracovní den po jeho zřízení nevyplacené peněžní prostředky podle odstavce 1 povinnému na tento účet.

(3) Výplatu peněžních prostředků povinnému podle odstavce 1 oznámí peněžní ústav soudu, který nařídil výkon rozhodnutí.

Současná právní úprava tak postavila na jisto, že na danou částku trojnásobku životního minima se výkon rozhodnutí nevztahuje, tzv. peněžní ústav po nabytí právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nepřevede částku ve výši trojnásobku životního minima z účtu povinného za účelem uspokojení dané pohledávky, ale ponechá ji na účtu povinného postiženého výkonem rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu peněžního ústavu.⁴⁹ V kontextu zřízení chráněného účtu (viz kapitola Chráněný účet) bych ráda upozornila na skutečnost, že v případě, kdy má povinný zřízení chráněný účet, má peněžní ústav povinnost bez dalšího následující pracovní den trojnásobek životního minima dle § 304b odst. 2 OSŘ na tento chráněný účet převést.

K zániku právní ochrany trojnásobku životního minima dojde dle § 307 odst. 3 OSŘ⁵⁰ v případě, že do 6 měsíců od doručení vyrozumění dle § 305 OSŘ nedojde zcela k uhrazení vymáhané pohledávky a jejího příslušenství z peněžních prostředků, jež na daný peněžní účet došly v průběhu vedení výkonu rozhodnutí. Peněžní ústav v takovém případě dne následujícího

⁴⁹ ŠTIKA, Martin. *Chráněný účet (zákon č. 38/2021 Sb.)*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021.

⁵⁰ § 307 odst. 3 OSŘ: *Nebyla-li podle odstavce 2 vymáhaná pohledávka a její příslušenství zcela uhrazena, provede peněžní ústav výkon rozhodnutí také ve dni následujícím po dni, v němž na účet dojdou peněžní prostředky v takové výši, která je potřebná k plnému uspokojení oprávněného. Nedojde-li k tomu do šesti měsíců ode dne doručení vyrozumění podle § 305, provede peněžní ústav výkon rozhodnutí ohledně dodatečně došlých peněžních prostředků nebo ohledně peněžních prostředků podle § 304b odst. 1 věty první rovněž ve dni, který následuje po uplynutí uvedené doby, popřípadě oprávněnému sdělí, že na účtu povinného nebyly peněžní prostředky. Byl-li podle § 304b odst. 2 věty první výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z téhož účtu nařízen k vydobytí více pohledávek, provede peněžní ústav výkon rozhodnutí ohledně peněžních prostředků podle § 304b odst. 1 věty první ve dni, který následuje po uplynutí doby podle věty druhé v posledním z těchto řízení. Pohledávku z účtu peněžní ústav odepíše a oprávněnému ji vyplatí i tehdy, nepostačuje-li k jeho plnému uspokojení.*

po uplynutí 6měsíční lhůty provede výkon rozhodnutí i těchto prostředků, představujících trojnásobek životního minima, ale samozřejmě pouze za předpokladu, že v daném případě povinný výběr trojnásobku životního minima neprovedl. Daný postup se také neuplatní u povinných, jež mají zřízený chráněný účet, u kterých peněžní ústav převedl trojnásobek životního minima sám z vlastní povinnosti na tento chráněný účet.⁵¹

Osobně považuji za zvláštní, že ani v aktuálně účinném znění § 304b OSŘ po zavedené novele zákona č. 38/2021 Sb., není zakotveno, že dané peněžní prostředky ve výši trojnásobku životního minima jednotlivce jsou nepostižitelné. V momentu, kdy by například povinný nevyužil zřízení chráněného účtu, ale dané peněžní prostředky si převedl například na svůj jiný peněžní účet, tak v takovém případě by tyto peněžní prostředky již klidně výkonem rozhodnutí být postiženy mohly.

⁵¹ ŠTIKA, Martin. *Chráněný účet (zákon č. 38/2021 Sb.)*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021.

4 Problematika možnosti obrany manžela povinného

4.1 Manžel povinného

Při výkonu rozhodnutí může být účastníkem takového řízení mimo oprávněného a povinného také manžel povinného, a to v případě, je-li výkonem rozhodnutí postihován jeho majetek nebo majetek ve společném jmění manželů⁵² (dále jen SJM). Manžel povinného se tedy nestává účastníkem řízení vždy, když je řízení zahájeno, ale jen v momentech, kdy se dotýká jeho majetku případně majetku, jež je součástí SJM. Jedná se o účastníka hlavního, ale je potřeba podotknout že jeho účastenství je omezeno pouze na tu část, jež se týká jeho majetku, nebo případně majetku, jež je součástí SJM, a v tomto směru potom může uplatňovat svou obranu. „Účastenství manžela povinného vzniká dnem, kdy soud výkon rozhodnutí nařídil.“⁵³

Při řešení postavení manžela povinného v kontextu výkonu rozhodnutí je třeba si odpovědět na základní otázku, a to, kdo přesně je manželem povinného v kontextu výkladu sledovaných ustanovení? V rámci výkonu rozhodnutí totiž nemusí být manželem povinného tatáž osoba, jež je manželem dle práva hmotného, ale za manžela povinného může být v případě realizace výkonu rozhodnutí považován i ten kdo je „podle procesního práva jako současný nebo třeba i bývalý manžel povinného nucen strpět, aby z jeho výlučného majetku, z majetku v SJM nebo ze zaniklého a dosud nevyřádaného majetku byl realizován dluh za povinným, jenž je vymezen v exekčním titulu.“⁵⁴ Nejvyšší soud judikoval, že „výkon lze naříditi i na majetek patřící do zaniklého společného jmění, které v době zahájení řízení o výkon nebylo vypořádáno.“⁵⁵ Manželem povinného v rámci výkonu rozhodnutí tedy může být nejen současný manžel, ale za výše nastíněných okolností i manžel bývalý. Důvodem pro takové pojetí účastenství je ochrana práv bývalého manžela, neboť jako účastník řízení může disponovat procesními právy⁵⁶, a především také uplatňovat svou obranu^{57,58}.

Při samotném nařízení výkonu rozhodnutí soud nezkontroluje, zda v daném případě bude SJM nebo výlučný majetek manžela opravdu postižen, ale rozhoduje na základě návrhu oprávněného o možnosti takový majetek postihnout. V určitých situacích dále občanský soudní

⁵² § 255 občanského soudního řádu č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů

⁵³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2012, sp. zn. 20 Cdo 1561/2012.

⁵⁴ SVOBODA, Karel. *Společné jmění manželů a exekuce*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, kapitola I. Kdo je „manžel povinného“ aneb postižení zaniklého a dosud nevyřádaného SJM.

⁵⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2003, sp. zn. 20 Cdo 238/2003.

⁵⁶ např. doručování vydaných usnesení v rámci řízení

⁵⁷ např. prostřednictvím návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí

⁵⁸ SMOLÍK, Petr In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1185 an.

řád zakládá účastenství manžela povinného přímo a to např. v § 338zj odst. 2⁵⁹ a na druhou stranu v jiných situacích je účastenství manžela povinného vyloučeno již z povahy věci, což představují zejména exekuce na nepeněžitá plnění.⁶⁰

4.2 Okruh dluhů

4.2.1 Dluhy spadající do společného jmění manželů

Základní pravidlo normující okruh dluhů, které jsou součástí SJM, respektive jejich rozsah nám stanovuje občanský zákoník v § 710, přičemž jejich samotná povaha je následně stanovena v § 713 odst. 2 OZ jako solidární⁶¹. „*Součástí společného jmění jsou dluhy převzaté za trvání manželství, ledaže*

- a) se týkají majetku, který náleží výhradně jednomu z manželů, a to v rozsahu, který přesahuje zisk z tohoto majetku, nebo*
- b) je převzal jen jeden z manželů bez souhlasu druhého, aniž se přitom jednalo o obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny.“⁶²*

Nejednoznačná je problematika dluhu, jež vznikl na základě právního jednání jednoho manžela bez vědomí, a tedy souhlasu manžela druhého, ale dané právní jednání se týká společného jmění, popřípadě jeho součástí. Příkladem takového dluhu může být dluh ze smlouvy o dílo týkající se rekonstrukce bazénu jež je ve společném jmění manželů.⁶³ Při užití jazykového výkladu by dle § 710 OZ takový dluh zůstal mimo SJM. Dle F. Melzera a P. Téglu s přihlédnutím k § 713 odst. 3 § 714 OZ a vzhledem k souvislosti daného dluhu se správou SJM, musí být i tyto dluhy považovány za součást SJM.⁶⁴ Naopak dle K. Svobody se v takových případech dluh nestává součástí SJM právě z důvodu toho, že jiný přístup by nebyl v souladu s dikcí § 710 OZ, přičemž ustanovení § 713 a § 714 OZ nemají působit modifikačně vůči § 710 OZ.⁶⁵

Souhrnně tedy do kategorie dluhů patřících do SJM spadají dluhy převzaté oběma manželi společně za trvání manželství, dluhy převzaté jen jedním z manželů za trvání manželství při obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny (i bez souhlasu druhého

⁵⁹ § 338zj odst. 2 OSŘ: *Soud zprávu doručí oprávněnému, těm, kdo do řízení přistoupili jako další oprávnění, povinnému, manželu povinného a vydražiteli.*

⁶⁰ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1185.

⁶¹ *Povinnosti a práva spojená se společným jměním nebo jeho součástmi náleží oběma manželům společně a nerozdílně.*

⁶² § 710 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁶³ MELZER, Filip. TÉGL, Petr. In: MELZER, Filip a kol. *Občanský zákoník – velký komentář*. Svazek IV. § 655-975. Praha: Leges, 2016, s. 330.

⁶⁴ Tamtéž

⁶⁵ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2018, s. 51.

manžela), dluhy převzaté jen jedním z manželů k jejich převzetí dal druhý manžel souhlas, dluhy týkající se výlučného majetku jednoho z manželů v rozsahu, který odpovídá zisku z tohoto majetku a dluhy nabyté právním jednáním, které se týká SJM nebo jeho již existující části.⁶⁶

4.2.2 Dluhy netvořící součást SJM

Do této kategorie se řadí dluhy každého z manželů vzniklé ale ještě před uzavřením manželství, respektive vznikem SJM. Tyto dluhy netvoří SJM a měly by být primárně uspokojeny z výlučného majetku dlužného manžela. Před účinností OZ nebylo možné SJM pro tyto dluhy postihnout. V současnosti je ale dle §732 OZ již možné, v případech, kdy není možné uspokojit dluh z výlučného majetku dlužného manžela, přistoupit na postihnutí majetku patřícího do SJM. Je ale na manželi povinného, aby se prostřednictvím návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí bránil a v takové situaci potom přichází v možnost jen postih SJM do výše, jež by představoval podíl dlužného manžela v případě zrušení a vypořádání takového SJM.⁶⁷

Dále do této kategorie patří společné dluhy manželů vzniklé ještě před uzavřením manželstvím, respektive vznikem SJM. Tyto dluhy standardně součástí SJM nejsou, mimo situace, kdy si manželé modifikací takové dluhy součástí SJM učiní.

Další kategorií jsou výlučné dluhy jednoho z manželů vzniklé za trvání manželství, avšak bez souhlasu druhého manžela, přičemž nejde o dluhy převzaté jen jedním z manželů za trvání manželství při obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny, jež jsou součástí SJM. Co se rozumí pojmem obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny je závislé jak na individuální konkrétní rodinné situaci, tak je i ovlivněno společností jako takovou.⁶⁸ Tyto dluhy by měly být primárně uspokojovány z výlučného majetku daného dlužného manžela.⁶⁹ V případech kdy takový dluh z výlučného majetku uspokojit nelze (ať již pro neexistenci výlučného majetku či jeho nedostatečnost), lze přistoupit k postihnutí SJM. Rozhodujícím faktorem je, zda nedlužný manžel vyslovil svůj nesouhlas⁷⁰ s daným dluhem

⁶⁶ PSUTKA, Jindřich In: HRUŠÁKOVÁ, Milana a kol. *Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 157 an.

⁶⁷ TÉGL, Petr, MELZER, Filip, ŠÍNOVÁ, Renáta In: MELZER, Filip a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IV. § 655-975*. Praha: Leges, 2016, s. 530 an.

⁶⁸ Tamtéž str. 340 an.

⁶⁹ PSUTKA, Jindřich. In: HRUŠÁKOVÁ, Milana a kol. *Rodinné právo*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2017, s. 90.

⁷⁰ *Jedná se o neformální právní jednání adresované věřiteli, jehož obsahem je vyjádření vůle nebýt tímto dluhem vázán přičemž musí být učiněno vůči věřiteli* – TÉGL, Petr, MELZER, Filip, ŠÍNOVÁ, Renáta In: MELZER, Filip a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IV. § 655-975*. Praha: Leges, 2016, s. 534.

vůči věřiteli, a to bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu dozvěděl – viz § 732 OZ⁷¹. V případě výslovného projevení nesouhlasu vůči věřiteli včas je potom možné SJM postihnout, ale opět je na manželi povinného, aby se bránil výkonu rozhodnutí prostřednictvím návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí. V takové situaci potom bude SJM možno postihnout, ale jen do takové výše, jež by představovala podíl dlužného manžela, kdyby dané SJM bylo zrušeno a vypořádáno viz výše.⁷²

Mezi dluhy netvořící součást SJM patří také dluhy týkající se výlučného majetku jednoho z manželů v rozsahu přesahujícím zisk z tohoto majetku spadající do SJM a také dluhy, jež jsou ze SJM vyloučené na základě uzavřené smluvní modifikace mezi manželi (k účinnosti modifikací vůči třetím osobám viz níže).

Dále do této kategorie řadíme dluhy vázané výlučně na jednoho z manželů jejichž povaha to vylučuje, neboť daný dluh může splnit pouze jeden z manželů. Jedná se např. o vytvoření hudební skladby.⁷³

Poslední kategorie dluhů, jež netvoří součást SJM, jsou dluhy vzniklé jednomu z manželů za trvání manželství, ale jinak než převzetím. Mezi takové dluhy patří např. dluhy na výživném⁷⁴ nebo dluhy způsobené protiprávním jednáním spočívající v náhradě škody či vydání bezdůvodného obohacení. Tyto dluhy mají být stejně jako dluhy každého z manželů před vznikem SJM primárně uspokojovány z výlučného majetku a pokud takové uspokojení není možné, tak lze postihnout SJM za podmínek § 732 v závislosti na obraně nedlužného manžela viz výše.⁷⁵

4.3 Modifikace společného jmění manželů

Zákonný režim SJM a jeho správu lze modifikovat dohodou mezi manžely, a to buď ještě před uzavřením manželství nebo za trvání samotného manželství. Nejdřívějším okamžikem, od kterého dohoda může vyvolávat své účinky, je okamžik uzavření manželství.⁷⁶ Dohoda má účinky inter partes (tedy mezi manžely navzájem) a nepůsobí automaticky vůči 3. osobám. Modifikace SJM může spočívat v režimu oddělených jmění, dále, že vznik SJM byl vyhrazen

⁷¹ § 732 OZ: *Vznikl-li dluh jen jednoho z manželů proti vůli druhého manžela, který nesouhlas projevil vůči věřiteli bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu dozvěděl, může být společné jmění postiženo jen do výše, již by představoval podíl dlužníka, kdyby bylo společné jmění zrušeno a vypořádáno podle § 742.*

⁷² Jedná se o vypořádání hypotetické, reálně k zániku ani vypořádání SJM nedochází.

⁷³ PSUTKA, Jindřich In: HRUŠÁKOVÁ, Milana kol. *Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 169.

⁷⁴ Vzniklém ať ex lege či rozhodnutím soudu

⁷⁵ PSUTKA, Jindřich In: HRUŠÁKOVÁ, Milana kol. *Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 168.

⁷⁶ § 720 odst. 1 OZ: *Smlouva snoubenců o manželském majetkovém režimu nabývá účinnosti uzavřením manželství.*

ke dni zániku manželství a také v rozšíření nebo zúžení SJM v zákonném režimu. Z hlediska reflektování modifikací je třeba rozlišovat následující situace, a to, zda se jedná o modifikaci, jež vznikla před samotným závazkem anebo o modifikaci nebo o modifikaci jež následovala až po vzniku závazku. Dále modifikace rozlišujeme také dle toho, zda se jedná o modifikaci evidovanou v Seznamu listin o manželském a majetkovém režimu nebo o modifikaci jež evidována není.

4.3.1 Reflexe modifikací evidovaných v Seznamu listin o manželském a majetkovém režimu

Seznam listin o manželském a majetkovém režimu (dále jen Seznam) vede Notářská komora ČR a jedná se o seznam veřejný, jež umožňuje komukoliv za poplatek do něho nahlédnout a případně pořídit si jeho opis. Evidování modifikací v tomto seznamu ale není obligatorní náležitostí a je pouze na uvážení snoubenců/manželů, zda se pro evidenci rozhodnou či nikoliv. Dohody evidované v Seznamu od okamžiku jejich evidence nabývají účinky vůči třetím osobám a od tohoto okamžiku je možné se dovolávat jejich účinkům, a to v případech, aniž by tyto osoby vůbec musely o existenci takové modifikace fakticky vědět, a aniž by s obsahem smlouvy musely být seznámeny.

Soud obligatorně zjišťuje v rámci rozhodování o nařízení výkonu rozhodnutí, zda existuje smlouva o manželském majetkovém režimu evidovaná v Seznamu a dále zda daná modifikace byla zapsaná do seznamu před samotným vznikem závazku, na jehož základě má být výkon rozhodnutí nařízen.⁷⁷ V případech, kdy z exekučního titulu nelze zjistit, kdy daný závazek vzniknul, zákon stanovuje vyvratitelnou právní domněnku, že závazek vzniknul před evidencí modifikace do Seznamu. Důkazní břemeno k prokázání toho, že závazek vzniknul po zápisu do Seznamu, potom leží na povinném, popřípadě na manželu povinného, přičemž samotné toto tvrzení je možné uplatňovat pomocí návrhu na částečné nebo úplné zastavení výkonu rozhodnutí⁷⁸ dle § 262b OSŘ.⁷⁹

V situacích, kdy závazek vznikl před zápisem smlouvy do Seznamu, se standardně k modifikacím nepřihlíží⁸⁰ z důvodu zásady ochrany věřitele s výjimkami, kdy oprávněný

⁷⁷ § 262 odst. 1 OSŘ: *Před nařízením výkonu rozhodnutí na majetek ve společném jmění manželů zjistí soud, zda je v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu vedeném podle notářského řádu evidována smlouva o manželském majetkovém režimu nebo rozhodnutí soudu o zrušení společného jmění manželů, jeho obnovení nebo zúžení jeho stávajícího rozsahu, anebo dohoda nebo rozhodnutí soudu o změně smlouveného režimu nebo režimu založeného rozhodnutím soudu.*

⁷⁸ Obrana pomocí odvolání proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí není možná.

⁷⁹ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1231.

⁸⁰ § 262a odst. 2 OSŘ: *Soud při nařízení výkonu rozhodnutí vychází z obsahu listiny podle odstavce 1, jde-li o vydobytí dluhu ze závazku vzniklého po jejím zápisu do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu nebo*

vyslovil souhlas s danou modifikací nebo v případě, že manželé prokážou, že věřitel o modifikaci věděl, ačkoliv ještě nebyla zapsána. V případě, že oprávněný souhlas nevyslovil, soud při nařízení modifikaci nereflektuje a případná ochrana manžela se přesouvá do fáze po nařízení výkonu rozhodnutí, tedy je na manželi povinného, aby se po nařízení výkonu rozhodnutí bránil.

4.3.2 Reflexe modifikací nevidovaných

Na rozdíl od výše uvedeného, u nevidovaných modifikací soud nemá obligatorní povinnost jejich reflexe.⁸¹ Soud v těchto případech nařizuje výkon rozhodnutí a na manželi povinného je možnost následné obrany za pomoci návrhu na částečné či úplné zastavení dle § 262b OSŘ⁸². Problematickou otázkou rozporovanou mezi odbornou veřejností je, zda modifikace, jež nejsou evidované v Seznamu, mají nějaký relevantní význam.

V případech, kdy ke vzniku závazku dochází po uzavření modifikační dohody, účinky vůči třetí osobě nastávají pouze za situace, že obsah modifikace byl věřiteli znám⁸³ (jak stanovuje právo hmotné). V opačném případě je možné uspokojení z toho majetku, jež by byl v SJM dle zákonného režimu, tak jak jej věřitel předpokládal.

Situace kdy k modifikacím dochází až po vzniku určitého závazku jsou fakticky komplikovanější. Dle J. Psutky s odkazem na § 719 odst. 2 OZ⁸⁴ se modifikace považují za ex lege za neúčinné, přičemž se jedná o neúčinnost relativní. „Není přitom podstatné, zda smlouvou dotčená osoba o takové smlouvě ví, zda byla požádána o souhlas nebo nikoliv či zda souhlas odmítla dát. Podstatné je jen to, že nedala souhlas k jejímu uzavření.“⁸⁵ V důsledku tohoto výkladu je následkem všech modifikací zákonného režimu SJM neúčinnost, neprojevil-li věřitel výslovný souhlas (přičemž není podstatné, jak modifikace vznikla a ani zda reálně došlo ke zkrácení práv věřitele). Dle F. Melzera, P. Tégl a M. Jindřicha neúčinnost

jde-li o vydobytí dluhu ze závazku vzniklého před jejím zápisem do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu a vyslovil-li s tím souhlas oprávněný. Nelze-li zjistit z titulu pro výkon rozhodnutí nebo z listiny podle odstavce 1, že závazek vznikl po zápisu listiny do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu, má se za to, že závazek vznikl před zápisem listiny do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu.

⁸¹ Zejména z důvodu, že soud nemá vědomost o možné modifikaci.

⁸² § 262b odst. 1 OSŘ: *Je-li výkonem rozhodnutí postižen majetek ve společném jmění manželů nebo majetek manžela povinného ve větším rozsahu, než připouští zvláštní právní předpis, nebo nelze-li ho výkonem rozhodnutí postihnout, může se manžel povinného domáhat v této části zastavení výkonu rozhodnutí. O tom musí být soudem poučen.*

⁸³ Manžel povinného podává návrh za zastavení dle § 262b odst. 1 OSŘ s tím, že obsah smlouvy byl věřiteli znám a je tedy vůči němu účinný.

⁸⁴ § 719 odst. 2 OZ: *Smlouva o manželském majetkovém režimu se nesmí svým obsahem nebo účelem dotknout práv třetí osoby, ledaže by se smlouvou souhlasila; tato smlouva uzavřená bez souhlasu třetí osoby nemá vůči ní právní účinky.*

⁸⁵ PSUTKA, Jindřich In: HRUŠÁKOVÁ, Milana a kol. *Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 218.

modifikací nenastupuje ex lege. Jedním z důvodů je § 733 OZ⁸⁶, jež obsahuje zvláštní ochranu třetích osob a v případě, že by byly všechny modifikace neúčinné ex lege dle § 719 odst. 2 OZ, dala by se konstatovat nadbytečnost daného ustanovení, ale přitom § 733 OZ „míří na zvláštní kvalifikované skutkové podstaty, jež se snaží postihnout případy svojí povahou závažnější než ty, jež řeší § 719 odst. 2 OZ.“⁸⁷ Dalším důvodem je existence § 737 OZ⁸⁸, který uvádí, že je-li právo třetí osoby vypořádáním dotčeno, může se domáhat určení neúčinnosti vůči ní soudem. Neúčinnost⁸⁹ tedy nastává ex lege u modifikací, které se uskutečnily méně než 6 měsíců od vzniku závazků a vůči věřiteli tedy nemají žádné právní účinky, a výkonem rozhodnutí lze postihnout majetek, jež jinak není součástí SJM. U modifikací zbylých (tzv. těch jež se uskuteční po 6 měsících od vzniku závazku) má věřitel možnost obrany v rámci dovolání se neúčinnosti dle § 589 OZ an. Je-li v určitém případě dotčeno modifikací více třetích osob, je možné že daná modifikace bude vyvolávat různé účinky v závislosti na času vzniku závazku a modifikace a také na uděleném souhlasu či nesouhlasu jednotlivými osobami.⁹⁰ Názor Nejvyššího soudu koresponduje s názorem J. Psutky viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 2020 sp. zn. 20 Cdo 4160/2019⁹¹ a modifikace považuje ex lege neúčinné v případě, že věřitel s modifikací neprojevil výslovný souhlas.

S respektováním judikovaného názoru Nejvyšším soudem se ale osobně přikláním k názoru F. Melzera, P. Tégl a M. Jindřicha s přihlédnutím k § 733 a § 737 OZ, přičemž si nemyslím že by všechny modifikace učiněné 6 měsíců po vzniku závazku měly být ex lege neúčinné, aniž by byly zkoumány okolnosti, za kterých modifikace byly uzavřeny a také zda

⁸⁶ § 733 OZ: *Zavázal-li se jeden z manželů v době, od které do změny nebo vyloučení zákonného majetkového režimu, ať smlouvou manželů nebo rozhodnutím soudu, uplynulo méně než šest měsíců, může být pohledávka jeho věřitele uspokojena ze všeho, co by bylo součástí společného jmění, kdyby ke smlouvě manželů nebo k rozhodnutí soudu nedošlo.*

⁸⁷ TÉGL, Petr, MELZER, Filip, JINDŘICH, Miloslav In: MELZER, Filip a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IV. § 655-975.* Praha: Leges, 2016, s. 433.

⁸⁸ § 737 odst. 1 OZ: *Vypořádáním jmění nesmí být dotčeno právo třetí osoby. Bylo-li její právo vypořádáním dotčeno, může se třetí osoba domáhat, aby soud určil, že je vypořádání vůči ní neúčinné.*

⁸⁹ Jedná se o neúčinnost relativní.

⁹⁰ PSUTKA, Jindřich. In: HRUŠÁKOVÁ, Milana a kol. *Rodinné právo.* 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2017, s. 84

⁹¹ „Nemůže být vůči věřiteli právně účinná smlouva o zúžení společného jmění manželů, která byla manželi uzavřena (stala se mezi manželi účinnou) teprve poté, co věřiteli již vznikla jeho pohledávka (vůči jednomu z manželů). Ve vztahu manželů vůči věřiteli se tedy na smlouvu hledí tak, jako kdyby nenastaly její účinky (jako kdyby nedošlo k zúžení dosavadního rozsahu společného jmění manželů); právní bezúčinnost smlouvy o zúžení společného jmění manželů nastává přímo ze zákona (viz též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2018, sp. zn. 20 Cdo 3106/2018, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 11. 2018, sp. zn. 20 Cdo 1661/2018). V poměrech projednávané exekuční věci to znamená, že při posouzení, zda se ve smyslu § 262b odst. 2 o. s. ř. na účtu manželky povinného nacházejí peněžní prostředky, které by jinak náležely do společného jmění manželů, nelze přihlížet k obsahu smlouvy o zúžení společného jmění manželů ze dne 23. 6. 2011, a to ani ve vztahu k majetku nabytému jedním z manželů po jejím uzavření, neboť byla uzavřena po vzniku exekvovaného závazku, a je proto nutné vycházet ze zákonných ustanovení o rozsahu společného jmění manželů. Rozhodnutí odvolacího soudu je tedy v tomto ohledu správné.“

v daném případě vůbec došlo ke zkrácení práv věřitele, neboť existující i situace kdyby se věřitel mohl i při respektování modifikace plně uspokojit, neboť daná modifikace vůbec jeho práva nezkracuje. Při užití výkladu ex lege neúčinnosti všech modifikací by muselo dojít i k neúčinnosti modifikací při kterých dochází k rozšíření zákonného režimu SJM, což by ve prospěch věřitele a jeho možnosti uspokojení nebylo. Dále si pokládám otázku, proč by potom osoby měly do manželství vstupovat, když by potom všechny tyto modifikace byly ex lege neúčinné a nedlužný manžel by tedy neměl reálnou možnost ochrany před dluhy dlužného manžela.

Okrajově bych ráda ještě upozornila na § 720 odst. 2 OZ⁹² jež se týká věcí zapsaných do veřejného seznamu⁹³ kdy modifikace učiněné před vznikem závazku jsou vůči věřiteli účinné. Modifikace učiněné po vzniku závazku jsou vůči věřiteli sice účinné, ale věřitel se může bránit pro zkrácení jeho práv neúčinnosti.

V praktické rovině dochází k nařízení výkonu rozhodnutí a čeká se, zda manžel povinného podá návrh na zastavení z důvodu modifikace. Věřiteli následně je umožněno podání žaloby pro vyslovení neúčinnosti dané modifikace z důvodu dotčení jeho práva danou modifikací.⁹⁴ Osobním přesvědčením se přikláním k názoru druhému, a to zejména pro rozložení ochrany jak práv nedlužného manžela na jedné straně a ochrany práv věřitele na straně druhé a také z důvodu toho, že v případě že by byly všechny modifikace neevidované po vzniku závazku ex lege neúčinné, druhému manželi by zůstala jen omezená možnost obrany prostřednictvím § 304b odst. 4 OSŘ, které se budu podrobněji věnovat v podkapitole viz níže.

4.4 Postižení účtu manžela povinného

Dle § 2662 OZ se „smlouvou o účtu se ten, kdo vede účet, zavazuje zřídit od určité doby v určité měně účet pro jeho majitele, umožnit vložení hotovosti na účet nebo výběr hotovosti z účtu nebo provádět převody peněžních prostředků z účtu či na účet.“ Majitel účtu ale nemusí být ve všech případech totožný s majitelem finančních prostředků vložených na účet. Dle § 262a odst. 4 OSŘ⁹⁵ lze v zákonem stanovených případech (vydobytí dluhu patřícího

⁹² § 720 odst. 2 OZ: *Týká-li se smlouva manželů o manželském majetkovém režimu již existující věci zapsané do veřejného seznamu, nabývá smlouva v této části účinky vůči třetím osobám zápisem do tohoto seznamu, ledaže tento zákon stanoví jinak.*

⁹³ Typicky věcí nemovitých zapsaných do katastru nemovitostí

⁹⁴ TÉGL, Petr, MELZER, Filip a In: MELZER, Filip a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IV. § 655-975.* Praha: Leges, 2016, s. 540–541.

⁹⁵ § 262a odst. 4 OSŘ: *Jde-li o vydobytí dluhu, který patří do společného jmění manželů, nebo dluhu povinného, pro který lze nařídit výkon rozhodnutí na majetek ve společném jmění manželů, lze vést výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu.*

do SJM nebo vydobytí dluhu pro nějž lze nařídít výkon rozhodnutí na majetek v SJM) postihnout prostřednictvím výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky také účet manžela povinného u peněžního ústavu. Tato norma je ovšem použitelná až v případech, kdy generální normy (§262a odst. 1-3 a § 304b odst. 4 OSŘ) připouštějí postižení majetku jež je součástí SJM. Možnost postihu účtu manžela povinného je v důvodové zprávě odůvodněna tím, že často bývá právě na účet manžela zasílána plnění povinného (částečně i záměrně s vědomím hrozícího výkonu rozhodnutí) a také, že část manželů mívají pouze jeden účet, kdy majitele takového účtu bývá právě manžel povinného, přičemž důsledkem je zkracování možnosti uspokojení věřitelů povinného.⁹⁶

Dle § 304b odst. 4 OSŘ „*je-li výkon rozhodnutí veden podle § 262a odst. 4, nevztahují se zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 ani postup podle § 307 odst. 1 a 2 na částku ve výši poloviny peněžních prostředků, které byly na účtu v okamžiku, v němž bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Je-li částka podle věty první nižší než částka podle odstavce 1 věty první, nevztahují se zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 ani postup podle § 307 odst. 1 a 2 na částku ve výši podle odstavce 1 věty první. Peněžní prostředky podle věty první nebo věty druhé vyplatí peněžní ústav manželovi povinného na jeho žádost; odstavec 2 věta první se použije obdobně. O tom musí být manžel povinného při nařízení výkonu rozhodnutí poučen.*“ Právě tedy okamžikem doručení nařízení výkonu rozhodnutí nastává vůči manželovi povinného inhibitorium a arrestorium uvedené v § 304 OSŘ. Manžel povinného od tohoto okamžiku nesmí s peněžními prostředky na účtu nakládat a zároveň peněžní ústav nesmí do vymožení pohledávky peněžní prostředky vyplácet, provádět započtení či jinak nakládat.⁹⁷ Manžel povinného je ale zároveň chráněn tak, že jak inhibitorium, tak arrestorium se nevztahují na majetek ve výši poloviny ze všech peněžních prostředků, které byly na účtu jež byl postihnut výkonem rozhodnutí, zjištěny k okamžiku doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí peněžního ústavu, pokud taková odpovídající částka je vyšší než trojnásobek životního minima jednotlivce.⁹⁸ Manželi povinného se tedy na jeho žádost vyplatí daná polovina za splnění okolností v § 304b odst. 4. Jedná se peněžní prostředky, jež jsou na účtu v okamžiku doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí peněžnímu ústavu. Novinkou, jež je účinná od 1. 7. 2021 na základě novely č. 38/2021 Sb., je, že výkon rozhodnutí

⁹⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 139/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), s. 14-17. Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=7&ct=337&ct1=0>

⁹⁷ ŠÍNOVÁ, Renáta In: ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. s. 75-76.

⁹⁸ Aktuálně částka 11.580,- Kč

příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného se vztahuje pouze na prostředky ve výši, v jaké byly v okamžiku doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí peněžnímu ústavu⁹⁹. Na rozdíl od předchozí právní úpravy v současné době již nelze výkon rozhodnutí provést na peněžní prostředky, jež budou připsány po doručení takového usnesení. Peněžní ústav tedy nečeká 6 měsíců dle § 306 odst. 1 OSŘ. Vzhledem k této nové úpravě OSŘ ani nepřipouští možnost zřízení chráněného účtu pro manžela povinného.¹⁰⁰ Dle důvodové zprávy nová právní úprava § 306 OSŘ „vychází z toho, že pokud by byly na účet zasílány peněžní prostředky povinného, je třeba tyto příjmy exekučně postihnout přímo u jejich plátce (např. mzdu u plátce mzdy, jinou peněžitou pohledávku u věřitele povinného), a nikoliv až na účtu manžela povinného.“¹⁰¹ V případě že na daný peněžní účet manžela povinného je vedeno vícero výkonu rozhodnutí, uplatní se daný limit dle § 304b odst. 4 OSŘ pouze jedenkrát.¹⁰²

Je potřeba ale uvést, že výše uvedená procesní úprava není v souladu s hmotněprávní úpravou občanského zákoníku. Dle OZ je SJM charakterizováno jako spoluvlastnictví manželů bez předem vymezených podílů, tedy manželé společný majetek užívají společně a tím uplatňují svá spoluvlastnická práva. Předpoklad stejné velikosti podílů nastupuje až v případě vypořádání SJM, kdy dle § 742 odst. 1 písm. a) OZ se má za to, že podíly jsou stejné v případě kdy se manželé či bývalí manželé nedohodnou jinak ale zároveň s přihlédnutím k vnosům, péčí o rodinu a dalším viz § 742 odst. 1 OZ. Daná úprava § 304b odst. 4 OSŘ představuje nějaké kvazivypořádání SJM manžela povinného a povinného, avšak dle jeho znění v takovém vypořádání s výjimkou uplatnění výhrady dle § 732 OZ dojít nemá.¹⁰³ Dle Šínové se jedná o nesprávné pochopení institutu SJM, právě pro neexistenci podílů a nelze tedy mít za to, že každý z manželů je vlastníkem jedné poloviny majetku či oprávněným pomyslné poloviny pohledávky. Dále také uvádí, že daná úprava nereflektuje situace, kdy při vypořádání SJM by prostředky na účtu manžela povinného měly připadnout povinnému a v souvislosti s tím i možnost věřitele uspokojit se z těchto prostředků.¹⁰⁴ Jako velmi problematickou vidím danou

⁹⁹ Tato právní úprava platí pro výkony rozhodnutí nařízení po 1. 7. 2021.

¹⁰⁰ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1403.

¹⁰¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=986&CT1=0>

¹⁰² SVOBODA, Karel. *Společné jmění manželů a exekuce*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, kapitola VII. 7. Postižení účtu manžela povinného.

¹⁰³ SVOBODA, Karel. *Společné jmění manželů a exekuce*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, kapitola VII. 7.6 Arrestorium účtu manžela povinného podle § 304b odst. 4 OSŘ

¹⁰⁴ ŠÍNOVÁ, Renáta In: ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. s. 77.

úpravu v situacích, kdy na daném účtu manžela povinného se nachází výhradní prostředky povinného či jejich větší část, a kdy manžel povinného má možnost si polovinu peněžních prostředků vybrat a tím dochází ke zkrácení práv věřitele, jenž by se jinak mohl z daných peněžních prostředků uspokojit. Vhodnější úprava by byla taková, jež by se podobala provedení výkonu rozhodnutí prodejem věcí movitých a nemovitých kdy dochází k zohlednění hypotetického vypořádacího podílu, a tedy v některých případech může být takový podíl manžela povinného i větší, než je polovina peněžních prostředků na jeho účtu.¹⁰⁵

Na závěr je ale třeba zmínit, že i v případě vyplacení poloviny peněžních prostředků nacházejících se na daném účtu dle § 304b odst. 4 OSŘ neznemožňuje manžel povinného možnosti domáhání se zastavení exekuce i ohledně zbylé části peněžních prostředků na daném účtu. Zákon stanovuje vyvratitelnou právní domněnku, že na účtu manžela povinného se nachází peněžní prostředky spadající do SJM.¹⁰⁶ Na manželi povinného při návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí dle § 262b OSŘ leží důkazní břemeno k prokázání toho, že se na daném účtu nachází pouze peněžní prostředky, jež jsou jeho výlučným majetkem.¹⁰⁷ Je potřeba ale poznamenat, že na daném účtu nemohou být ani minimální prostředky které by náležely do SJM, čemuž tak ve většině případů není. Například pokud jsou na daném účtu uloženy výlučné peníze manžela povinného, ale dochází k jejich úročení, jež je možný považovat za zisk v kontextu § 709 odst. 2 OZ, a tento zisk v podobě úroků převyšuje náklady s vedením účtu, potom dochází k tomu, že na účtu jsou peněžní prostředky, jež jsou součástí SJM a je možné takový účet fakticky postihnout.¹⁰⁸

¹⁰⁵ ŠÍNOVÁ, Renáta In: ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. s. 77.

¹⁰⁶ § 262b odst. 2: *Výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného bude zastaven, nejsou-li na něm ani z části uloženy peněžní prostředky, které by jinak náležely do společného jmění manželů. Není-li prokázán opak, má se za to, že peněžní prostředky na účtu manžela povinného by náležely do společného jmění manželů.*

¹⁰⁷ Dle Šínové a Števíčka ovšem obrana prostřednictvím návrhu zastavení není správným nástrojem, neboť obrana proti postižení majetku třetí osoby se v rámci exekuce má odehrávat prostřednictvím vylučovacích žalob. Zákonodárce ale chtěl v těchto případech manžel povinného poskytnout účinnější a rychlejší ochranu, a to právě prostřednictvím návrhu na zastavení. Manžel povinného má lepší procesní postavení než jiné třetí osoby, jež se musí bránit prostřednictvím vylučovacích žalob – ŠÍNOVÁ, Renáta a ŠTEVČEK, Marek In: ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. s. 40.

¹⁰⁸ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2018, s. 85-86.

5 Chráněný účet

Chráněným účtem je platební účet, na něž se vztahují zákonem vypočtená ustavení OSŘ, přičemž se jedná o institut, jež je určen fyzickým osobám jak podnikajícím, tak nepodnikajícím a je zakotvena možnost existence jednoho chráněného účtu na povinného.¹⁰⁹ Institut chráněného účtu byl do českého právního řádu, přesněji do OSŘ zakotven novelou č. 38/2021 Sb., přičemž účinnost nastala 1. 7. 2021¹¹⁰. Dle důvodové zprávy k zákonu č. 38/2021 Sb., by úprava chráněného účtu „měla zabránit neoprávněným exekucím na účty povinných, podpořit bezhotovostní transparentní bankovní styk a snížit administrativní zátěž zaměstnavatelům.“¹¹¹ Dle M. Štíky je sledovaným záměrem zejména snížení sociálního vyloučení povinného, které by mělo vést k tomu, že povinný nebude vytlačován do šedé ekonomiky, ale naopak bude podporován k ekonomické aktivitě a bezhotovostnímu transparentnímu styku.¹¹² Institut chráněného účtu je velmi vítaným institutem, jež existuje v okolních zemích jako např. v Německu¹¹³, avšak úprava je oproti úpravě zakotvené v OSŘ v § 304c – 304e OSŘ značně obsáhlejší.¹¹⁴ Dlouhodobým problémem v oblasti výkonu rozhodnutí byly případy, kdy příjmy nepodléhající výkonu rozhodnutí nebo jež představují nezabavitelnou částku byly zaslány povinnému na účet u peněžního úřadu, jež byl postižen výkonem rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu peněžního ústavu a povinný tak neměl možnost se k takto vyplaceným peněžním prostředkům mimo vyplacení dvojnásobku životního minima dostat. Často také docházelo k tomu, že povinný si nechával zasílat tyto příjmy na účty třetích osob, případně byl nucen k vyplacení těchto příjmů v hotovosti, avšak je třeba zdůraznit, že cílem výkonu rozhodnutí není zamezení povinnému v užívání bezhotovostního platebního styku.

Předpoklady, za nichž je možné zřízení chráněného účtu, jsou zakotveny v § 304c OSŘ. Pohledávky povinného, jež je možné převádět na zřízený chráněný účet tvoří

¹⁰⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=986&CT1=0>

¹¹⁰ Původně novela OSŘ měla vstoupit v účinnost 1. 4. 2021, avšak účinnost byla odložena zákonem č. 155/2021 Sb., tzv. covid justice III. na 1. 7. 2021.

¹¹¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 38/2021 Sb.

¹¹² ŠTIKA, Martin. *Chráněný účet (zákon č. 38/2021 Sb.)*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021.

¹¹³ Tzv. pfändungsschutzkonto § 850o ZPO – nepostižitelný účet

¹¹⁴ Jedním z možných důvodů je skutečnost, že úprava chráněného účtu není odborným návrhem jakožto bývá ve většině případů, ale jedná se o návrh skupiny poslanců.

dle § 304d odst. 1 OSŘ¹¹⁵ mzda nebo jiné příjmy dle § 299 OSŘ¹¹⁶, dále pohledávky, jež nepodléhají výkonu rozhodnutí dle § 317 dost. 1 až 3 OSŘ¹¹⁷, pohledávky FO podnikajících vzniklé z podnikatelské činnosti dle § 318 OSŘ, jež podléhají výkonu rozhodnutí jen dvěma pětinami, či případně třemi pětinami jedná-li se o pohledávku přednostní, a nakonec pohledávky dle § 319 OSŘ¹¹⁸. Zřízení chráněného účtu přichází v úvahu jen v případech, kdy na účet povinného je veden výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu peněžního ústavu. Povinný v případě, že má o zřízení chráněného účtu zájem, musí písemně požádat dlužníka povinného (případně může požádat soud, aby dlužníka povinného požádal) z výše vyjmenovaných pohledávek¹¹⁹ o vystavení potvrzení o vyplácení příjmů či pohledávek. Dlužník povinného je povinen potvrzení o čísle účtu, z něž jsou tyto pohledávky vypláceny, vystavit bez zbytečného odkladu. Vzhledem k tomu, že dlužníkem povinného může být velký okruh osob, je komplikované říct, vzhledem ke skutečnosti, že zákon mlčí, co zákonodárce považuje za lhůtu bez zbytečného odkladu. Za adekvátní lhůtu lze dle mého názoru považovat lhůtu 30 dnů, neboť se jedná o lhůtu, s níž se běžně setkáváme v rámci výkonu rozhodnutí. Toto potvrzení je dlužník povinného povinen vydat na formuláři vydaném ministerstvem spravedlnosti, jež je dostupný ke stažení¹²⁰, přičemž tento formulář obsahuje identifikaci dlužníka povinného a jeho účtu, identifikaci povinného a jeho účtu a poučení. Vystavením

¹¹⁵ § 304d odst. 1 OSŘ: *Dlužník povinného z pohledávek podle § 317 odst. 1 až 3, § 318 nebo 319, plátce mzdy nebo plátce jiného příjmu podle § 299 na písemnou žádost vystaví soudu nebo povinnému bez zbytečného odkladu potvrzení o čísle účtu, z něž jsou tyto pohledávky, mzda nebo jiné příjmy vypláceny. Je-li povinným osoba, k jejímž rukám má dlužník dítěte podle § 317 odst. 1 plnit výživovací povinnost, vztahuje se věta první ohledně pohledávky výživného dítěte podle § 317 odst. 1 i na dlužníka dítěte podle § 317 odst. 1 (dále jen „dlužník z výživného“). V potvrzení se dále uvede označení dlužníka povinného, plátce mzdy, plátce jiného příjmu nebo dlužníka z výživného, označení povinného, číslo účtu povinného, na který jsou tyto pohledávky nebo příjmy vypláceny, a datum vystavení potvrzení. Dlužník povinného, plátce mzdy, plátce jiného příjmu nebo dlužník z výživného vystaví potvrzení na formuláři, jehož vzor zveřejní ministerstvo způsobem umožňujícím dálkový přístup. Soud požádá dlužníka povinného, plátce mzdy, plátce jiného příjmu nebo dlužníka z výživného o vystavení potvrzení na žádost povinného.*

¹¹⁶ Dále např. nemocenská, peněžitá pomoc v mateřství, důchody, stipendia, podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci a další.

¹¹⁷ § 317 odst. 1–3: (1) *Výkonu rozhodnutí nepodléhají pohledávky náhrady, kterou podle pojistné smlouvy vyplácí pojišťovna, má-li být náhrady použito k novému vybudování nebo k opravě budovy, a výživné na dítě. Za dítě podle věty první se považuje nezaopatřené dítě podle zákona o státní sociální podpoře.*

(2) *Výkonu rozhodnutí nepodléhají peněžité dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, náhradní výživné pro nezaopatřené dítě, daňový bonus, z dávek státní sociální podpory příspěvek na bydlení a jednorázově vyplácené dávky státní sociální podpory a pěstounské péče.*

(3) *Výkonu rozhodnutí nepodléhají pohledávky, které povinný nabyl jako substituční jmění. To neplatí, má-li povinný právo s pohledávkou volně nakládat nebo jde-li o výkon rozhodnutí, kterým jsou vymáhány zůstavitelovy dluhy nebo dluhy související s nutnou správou věcí nabytých jako substituční jmění.*

¹¹⁸ § 319 odst. 1 OSŘ: *Pohledávky autorské odměny podléhají výkonu rozhodnutí, je-li povinným autor, jen dvěma pětinami; je-li však navrhován výkon rozhodnutí pro některou z přednostních pohledávek uvedených v § 279 odst. 2, podléhají výkonu rozhodnutí třemi pětinami. Pro pořadí úhrady přednostních pohledávek se užije průměrně ustanovení § 280 odst. 2 a 3.*

¹¹⁹ Jedná se např. o zaměstnavatele, úřad práce ČR, ČSSZ, dlužníka z výživného.

¹²⁰ <https://exekuce.justice.cz/potvrzeni-k-chranenemu-uctu-2/>

tohoto formuláře se dlužník povinného stává dlužníkem z chráněného příjmu a má povinnost z účtu a na účet uvedený ve formuláři vyplácet dané konkrétní pohledávky. Dlužník povinného může být kterákoliv osoba splňující předpoklady, zatímco dlužník z chráněného příjmu je tedy pouze osoba, jež vystavila potvrzení na formuláři¹²¹.¹²²

Následně je na povinném, aby požádal soud dle § 304d odst. 3 OSŘ¹²³, jež na základě této žádosti povinného, oznámí peněžnímu ústavu číslo účtu, z něhož jsou příjmy či pohledávky vypláceny (na základě vystaveného potvrzení na formuláři dlužníkem z chráněného příjmu) a číslo účtu povinného u daného peněžního ústavu, na nějž je veden výkon rozhodnutí.

Posledním předpokladem ke zřízení chráněného účtu je potom žádost povinného o zřízení takového účtu, přičemž zákon stanovuje ke zřízení účtu od podání žádosti lhůtu do 5 pracovních dnů. Dle důvodové zprávy jsou náležitosti žádosti o zřízení chráněného účtu ponechány na praxi samotných peněžních ústavů, avšak obligatorním obsahem takové žádosti musí dle § 304c odst. 1 být prohlášení povinného, že v jeho prospěch není v den podání žádosti veden žádný jiný chráněný účet¹²⁴. Vznik chráněného účtu má být následně peněžním ústavem oznámen všem soudům, jež nařídily výkon rozhodnutí na daný účet. Podstatným znakem chráněného účtu je nemožnost nařízení výkonu rozhodnutí přikázáním pohledávky u peněžního ústavu na takový chráněný účet¹²⁵. Na základě tohoto jsou všechny peněžní prostředky připsané na takovýto účet chráněny a povinný s nimi může nakládat dle vlastního uvážení, aniž by musel mít obavy z možného výkonu rozhodnutí. Tuto ochranu požívají také peněžní prostředky připsané z účtu dlužníka z chráněného příjmu, jež byly na účet postižený výkonem rozhodnutí připsány po zřízení chráněného účtu, jež ještě nebyly převedeny na chráněný účet. Na peněžní prostředky připsané, i když z účtu dlužníka z chráněného příjmu před zřízením chráněného účtu, se tato ochrana nevztahuje.¹²⁶ Jedná se fakticky tedy o dvojí ochranu, jak samotného chráněného účtu (jež nemůže být postihnut výkonem rozhodnutí) tak i ochranu peněžních

¹²¹ Zákonodárce se rozhodl přistoupit k rozdílné terminologii kdy rozlišuje dlužníka povinného z pohledávek a dlužníka z chráněného příjmu.

¹²² ŠTIKA, Martin. *Chráněný účet (zákon č. 38/2021 Sb.)*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021.

¹²³ § 304d odst. 3 OSŘ: *Soud oznámí na žádost povinného bez zbytečného odkladu peněžnímu ústavu číslo účtu, z něhož jsou pohledávky nebo příjmy podle odstavce 1 vypláceny, a číslo účtu povinného u tohoto peněžního ústavu, na který je veden výkon rozhodnutí proti povinnému a na který mají být pohledávky nebo příjmy podle odstavce 1 připsovány. Kopii oznámení zašle soud dlužníkovi z chráněného příjmu. Při vydání oznámení vychází soud z potvrzení podle odstavce 1.*

¹²⁴ Následky nepravdivých údajů uvedených v prohlášení výslovně upravuje § 304e odst. 1 OSŘ. Soud může rozhodnout usnesením, že takový účet není chráněný.

¹²⁵ § 304c odst. 2 OSŘ: *Ohledně pohledávky povinného z chráněného účtu výkon rozhodnutí přikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu nelze nařídit. Na peněžní prostředky připsané od zřízení chráněného účtu do dne, kdy nastaly skutečnosti podle § 304e odst. 2 věty první nebo druhé, na účet, na který je veden výkon rozhodnutí proti povinnému, z účtu uvedeného v oznámení podle § 304d odst. 3, se nařízení výkonu rozhodnutí nevztahuje.*

¹²⁶ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1390 an.

prostředků nacházejících se na takovém účtu (na ně se nevztahuje arrestatorium a inhibitorium zakotvené v § 304 OSŘ).

Peněžní ústav má povinnost připsat peněžní prostředky od dlužníka z chráněného příjmu na chráněný účet vždy do konce pracovního dne v němž byly na účet povinného připsány. Mimo tyto peněžní prostředky peněžní ústav automaticky sám, bez dalšího převede po zřízení chráněného účtu do následujícího pracovního dne trojnásobek životního minima dle § 304b odst. 2 OSŘ, pokud se na daném účtu postiženém výkonem rozhodnutí nachází a za podmínky nebyly-li povinným doposud vybrány¹²⁷. Je třeba ale upozornit že k takovému postupu nedochází v případě, že výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu peněžního ústavu je veden na účet manžela povinného. V takovém případě peněžní ústav částku odpovídající trojnásobku životního minima sám na chráněný účet nepřevádí ale je na povinném, aby si ji sám vybral.¹²⁸ Odpovědnost za převod peněžních prostředků mezi účtem postiženým výkonem rozhodnutí na účet chráněný nese peněžní ústav.

Za částečně problematické považuji, že u příjmů a pohledávek, jež mohou být převáděny na chráněný účet povinného, není nikde stanoveno, že se to týká pouze prostředků nepostižitelných výkonem rozhodnutí. Mohla by totiž nastat skutečnost, že by soud nepostihl výkonem rozhodnutí mzdu formou srážek ze mzdy dle § 276 an. OSŘ a potom by na chráněný účet povinného byla peněžním ústavem převedena celá mzda, jež by se po převedení stala zcela nepostižitelnou.

Ochrana peněžních prostředků na chráněném účtu trvá do jeho zrušení, jež může proběhnout jak z vlastního rozhodnutí povinného, dále na základě zrušení usnesením soudu (pro vícečetnost či klamavost dle § 304e OSŘ), pro zrušení účtu, ze kterého jsou na chráněný účet peněžní prostředky převáděny nebo zejména tím hlavním důvodem pro zrušení chráněného účtu je zánik výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu peněžního ústavu týkající se účtu k němuž je zřízen účet chráněný. V případě že má povinný více peněžních účtu u peněžního ústavu, pro nějž je veden výkon rozhodnutí, má 14denní lhůtu pro určení nového účtu, z jehož bude chráněný příjem převáděn na chráněný účet. V opačném případě chráněný účet zaniká marným uplynutím této 14denní lhůty.¹²⁹

¹²⁷ § 304c odst. 5 OSŘ: *Peněžní ústav připiše na chráněný účet pouze peněžní prostředky převedené podle odstavce 3, peněžní prostředky podle § 304b odst. 2 věty poslední a peněžní prostředky, na něž povinnému vznikne vůči peněžnímu ústavu nárok v souvislosti s chráněným účtem. Peněžní ústav nemůže svoji pohledávku s výjimkou pohledávek vzniklých v souvislosti s chráněným účtem započíst proti pohledávce povinného z chráněného účtu.*

¹²⁸ ŠTIKA, Martin. *Chráněný účet (zákon č. 38/2021 Sb.).* Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021.

¹²⁹ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád.* 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1398 an.

Z výše uvedeného je zřejmé, že institut chráněného účtu je na dobrovolnosti povinného a také na jeho velké aktivitě, neboť bez ní ke zřízení chráněného účtu nedojde. V závěru bych ráda uvedla, že samotnou mě zarazilo, že již v samotné úvodní části důvodové zprávy je uvedeno: „*Ačkoliv jiné země, například Německo, mají ambicióznější úpravu ochrany účtů, na nichž se nacházejí pouze prostředky exekucí nepostižitelné, návrh představuje maximum možné shody všech výše uvedených institucí a organizací k zavedení chráněného účtu v České republice od 1. 1. 2021.*“¹³⁰ Je zřejmé, že daná úprava ochranného účtu je velmi vítaným institutem, avšak v některých místech nekomplexního charakteru a až současná praxe ukáže problematické body, otázkou však je, zda by tomu tak bylo i v případě, kdy by vzniku samotného institutu ponechal větší časový úsek.

¹³⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=986&CT1=0>

6 Závěr

Cílem mé diplomové práce bylo podat ucelený pohled na vybranou (v jednotlivých kapitolách rozebranou) problematiku související s příkázáním pohledávky z účtu peněžního ústavu. V souvislosti s tímto cílem jsem se zabývala odpověďmi na mnou stanovené výzkumné otázky:

- 1) Jaký je správný výklad dvojnásobku životního minima, respektive odpovídajícího násobku životního minima podle § 304b OSŘ, tj. jedná se o částku exekučně nezabavitelnou?
- 2) Jak se manžel povinného může bránit v případě postižení jeho účtu u peněžního ústavu?
- 3) Jaká je současná právní úprava chráněného účtu, respektive jaké jsou její nedostatky a jak mají být teleologickým výkladem právní úpravy překonány?

Tato závěrečná kapitola tak má sloužit ke shrnutí nejpodstatnějších informací, k nimž jsem v rámci mé diplomové práce došla. Diplomová práce je uvedena úvodem, na který navazuje úvodní kapitola věnující se vývoji právní úpravy příkázání pohledávky z účtu peněžního ústavu. Následují tři hlavní kapitoly, jež se postupně věnují stěžejním problémům souvisejícím s příkázáním pohledávky z účtu peněžního ústavu (kapitola věnující se částce, na kterou se nevztahují zákazy podle § 304 OSŘ, kapitola věnující se možnostem obrany manžela povinného, a nakonec kapitola o chráněném účtu) tak, aby bylo možné si odpovědět na výzkumné otázky, a naplnit tak mnou stanovený cíl diplomové práce.

V kapitole věnující se částce, na kterou se nevztahují zákazy § 304 OSŘ, jsem se nejprve věnovala právní úpravě předchozí, účinné do 30. 6. 2021 a následně na to jsem rozebrala právní úpravu aktuálně účinnou od 1. 7. 2021. Předchozí právní úprava § 304b OSŘ nestanovovala, že by dvojnásobek životního minima byl nepostižitelný, a tedy docházelo k rozporům, jak s těmito prostředky zacházet, přičemž tato problematika se stala součástí několika řízení u finančního arbitra. Nejvyšší soud rozhodnutím následně konstatoval, že se ochrana dvojnásobku životního minima uplatní nejen do provedení výkonu rozhodnutí dle § 307 OSŘ ale i následovně, a tedy došlo ke konstatování podobnosti s nezabavitelnou částkou jako u srážek ze mzdy dle § 278 OSŘ. Novela OSŘ účinná od 1. 7. 2021 mimo zvýšení dvojnásobku životního minima na trojnásobek životního minima, reagovala na rozhodnutí Nejvyššího soudu tak, že postavila na jisto, že se na daný trojnásobek životního minima výkon rozhodnutí nevztahuje a peněžní ústav jej má na účtu povinného ponechat¹³¹. Musím ale podotknout,

¹³¹ Mimo situace, kdy povinný má zřízení chráněný účet a peněžní ústav mu na tento chráněný účet trojnásobek životního minima převede.

že ani v aktuálně účinném znění § 304b OSŘ není nikde zakotveno, že by tato částka trojnásobku životního minima byla považována za nepostižitelnou, a tedy v případě, kdyby si povinný tento trojnásobek vybral, ale převedl si jej na jiný svůj peněžní účet, tak by postižen výkonem rozhodnutí být mohl. Pokud zákonodárce tedy chtěl, aby trojnásobek životního minima byl nepostižitelný, mám za to, že tato nepostižitelnost měla být přímo do textu § 304b OSŘ zakotvena. I z toho důvodu je vhodné, aby si povinný zřídil chráněný účet, na němž by tento trojnásobek životního minima měl uložen.

Kapitolu o možnostech obrany manžela povinného, jsem rozdělila do vícero podkapitol, kdy nejprve jsem se zaměřila na to, kdo vlastně všechno může být považován za manžela povinného, a tedy, že manželem povinného může být i manžel bývalý, v případě, že se výkon rozhodnutí týká majetku nevypořádaného SJM, a to z důvodu ochrany jeho práv a uplatňování jeho obrany. Dále jsem se po vymezení dluhů spadajících do SJM a dluhů netvořících SJM věnovala problematice modifikací a jejich účinkům. Osobně se přikláním ohledně modifikací neevidovaných, k nimž došlo v době 6 a více měsíců po vzniku závazku k názoru uváděném v komentáři od autorského kolektivu Melzera a Tégla, a tedy nepovažuji modifikace takto učiněné za ex lege neúčinné, ale naopak by u těchto modifikací dle mého názoru měly být zkoumány okolnosti, za kterých byly tyto modifikace uzavřeny, tak aby bylo zjištěno, zda nějak věřitele zkracují či nikoliv. Co se týká samotného postižení účtu manžela povinného nepovažuji za šťastně zvolenou aktuálně účinnou právní úpravu, jež umožňuje manželovi povinného vybrat z jeho účtu polovinu peněžních prostředků nacházejících se na tomto účtu, vzhledem k tomu, že tato procesní úprava popírá charakteristiku bezpodílovosti SJM. Dále nepovažuji za šťastné, že novelou OSŘ bylo zakotveno, že v případě postihu účtu manžela povinného, lze dle § 306 OSŘ nařídit výkon rozhodnutí jen na peněžní prostředky, nacházející se na tomto účtu v okamžiku doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. V situaci, kdy si manžel povinného či povinný, klidně hned následující den, na daný účet manžela povinného zašlou peněžní prostředky, i ve větší míře, nelze pro tyto peněžní prostředky výkon rozhodnutí provést.

V poslední kapitole se věnuji chráněnému účtu, jakožto institutu, jež byl do právního řádu České republiky zaveden teprve nedávno, a to od 1. 7. 2021. Chráněný účet osobně považuji za velmi vhodný institut umožňující odstranění vyskytujícího se problému, spočívajícího v tom, že při zaslání příjmů nepodléhajících výkonu rozhodnutí či nezabavitelné částky na účet povinného postižený výkonem rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu peněžního ústavu, se povinný neměl možnost k těmto peněžním prostředkům dostat (mimo vyplacení dvojnásobku životního minima na jeho žádost). To dle mého názoru vedlo částečně i k tomu, že povinný se dostával do situace, kdy, pokud neměl více účtů či žádný jenž by nebyl postižen

výkonem rozhodnutí, nemohl bezhotovostně provádět platby, což i vzhledem k dnešní době, kdy je bezhotovostní styk dost upřednostňován, značně nevyhovující. Problém, jenž ale v právní úpravě chráněného účtu, tak jak byl zakotven spatřuji je, že jak i vyplývá z kapitoly věnující se chráněnému účtu, jde o úpravu nekomplexní a značně složitou pro praktické fungování. V části týkající se vystavení potvrzení o vyplácení příjmů či pohledávek není uvedena konkrétní lhůta, během které má být potvrzení vystaveno, zákonodárce uvedl lhůtu bez zbytečného odkladu. Osobně za adekvátní lhůtu považuji lhůtu 30 dnů, neboť se jedná o lhůtu, se kterou obecně OSŘ při výkonu rozhodnutí pracuje, avšak její přesné uvedení by jistě nebylo na škodu, a předešlo zdlouhavým vystavováním těchto potvrzení. Za zásadnější ale považuji, jak i uvádím v samotné kapitole, že u příjmu z pohledávek, jež mohou být převáděny právě na chráněný účet není nikde stanoveno, že se má jednat pouze o peněžní prostředky nepostižitelné výkonem rozhodnutí. Co se týká značné složitosti, osobně se domnívám, že pro většinu povinných je cesta k tomu, jak dojít ke zřízení chráněnému účtu, tak složitá, neboť nestačí pouze požádat peněžní ústav o založení chráněného účtu, ale předchází tomu další kroky, že povede k tomu, že povinní nebudou zakládání chráněných účtů vyhledávat právě pro onu náročnou cestu vedoucí k založení.

Domnívám se, že se mi podařilo vypořádat se s odpověďmi na mé stanovené výzkumné otázky a naplnit tak stanovený cíl diplomové práce.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Monografie

- HRUŠÁKOVÁ, Milana a kol. *Rodinné právo*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2017, 400 s.
- MELZER, Filip. *Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2011, 276 s.
- SVOBODA, Karel. *Společné jmění manželů a exekuce*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 226 s.
- SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2018, 287 s.
- ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, 359 s.
- TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2006, 836 s.

7.2 Komentář

- DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád I, II*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 1600 s.
- KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka a kol. *Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975)*. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1250 s.
- MELZER, Filip a kol. *Občanský zákoník – velký komentář*. Svazek IV. § 655-975. Praha: Leges, 2016, 2064 s.
- SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2013, 1422 s.
- SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2017, 1627 s.
- SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 1834 s.
- ŠTIKA, Martin. *Chráněný účet (zákon č. 38/2021 Sb.)*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021.

7.3 Právní předpisy

- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ve znění účinném od 20. 7. 2009 do 31. 12. 2010.

- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2012.
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 30. 6. 2015.
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 7. 2015 do 30. 6. 2021.
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu.
- Zákon č. 155/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů.
- Nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách).
- Nařízení vlády č. 409/2011 Sb. o zvýšení částek životního minima a existenčního minima.
- Nařízení vlády č. 61/2020 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima.
- Zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů.

7.4 Odborné články

- TUNKL, Martin. *Nezabavitelná částka a exekuce bankovního účtu*. Komorní listy, 2009, č. 1, s. 10-13.
- ZAJÍCOVÁ, Monika. *Poslanci jsou ochotni prosadit změnu*. Komorní listy, 2009, č. 1, s. 17.
- MAXA, Hubert. *Postižení účtu manžela povinného u peněžního ústavu*. Právní rozhledy, 2019, č. 9.
- MELZER, Filip, TÉGL, Petr, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Odpovědnost za dluhy manžela dle nového občanského zákoníku*. Právní rozhledy, 2014, č. 19.

7.5 Důvodové zprávy

- Důvodová zpráva k zákonu č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, č. 30/2000. Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=3&ct=257&ct1=0>
- Důvodová zpráva k zákonu č. 139/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon). Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=7&ct=337&ct1=0>
- Důvodová zpráva k zákonu č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=986&CT1=0>

7.6 Judikatura

- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 11. 2003, sp. zn. 20 Cdo 238/2003.
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. 9. 2012, sp. zn. 20 Cdo 1561/2012.
- Nález finančního arbitra ze dne 28. 5. 2013, ev. č. 4257/2013, reg. č. 1/PS/2013.

- Rozhodnutí finančního arbitra o námitkách ze dne 18. 7. 2013, ev. č. 5786/2013, reg. č. 1/PS/2013.
- Nález finančního arbitra ze dne 18. 7. 2013, ev. č. 5787/2013, reg. č. 23/PS/2013.
- Nález finančního arbitra ze dne 4. 9. 2013, ev. č. 7116/2013, reg. č. 266/PS/2013.
- Rozhodnutí finančního arbitra o námitkách ze dne 17. 10. 2013, ev. č. 8537/2013, reg. č. 266/PS/2013.
- Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 19. 3. 2014, č.j. 7 C 574P2013-79.
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 1. 2015, č.j. 13 Co 250/2014-117.
- Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 1. 6. 2016, sp. zn. 20 Cdo 3523/2015.
- Nález finančního arbitra č.j. FA/SR/PS/2321/2018 ze dne 11. 11. 2019.
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 10. 11. 2020 sp. zn. 20 Cdo 4160/2019.

7.7 Internetové zdroje

- Co je chráněný účet a jak jej zřídit a užívat [online]. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Co-je-chraneny-ucet-a-jak-jej-zridit-a-uzivat/>

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá vybranými aspekty příkázání pohledávky z účtu peněžního ústavu. Práce je uvedena úvodem a následně konkrétně členěna do čtyř hlavních kapitol na které navazuje závěr, seznam použitých zdrojů, abstrakt práce a klíčová slova. První kapitola se zabývá vývojem právní úpravy příkázání pohledávky z účtu peněžního ústavu, zejména vývojem § 304b občanského soudního řádu. Druhá kapitola se zabývá částkou, na kterou se nevztahují zákazy podle § 304 občanského soudního řádu, a to jak v souvislosti s předchozí účinnou právní úpravou, tak v souvislosti s aktuálně účinnou právní úpravou po novele zákona č. 38/2021 Sb. Třetí kapitola je věnována možnostem obrany manžela povinného, kdy začátek kapitoly se soustředí na vymezení manžela povinného jako takového, následně jsou rozebrány modifikace a jejich následky, a závěr se věnuje postižení účtu manžela povinného. Poslední kapitola se zabývá novinkou zakotvenou v právním řádu České republiky od 1. 7. 2021, a to chráněným účtem.

Summary

The diploma thesis deals with the selected aspects of compulsory debiting a debtor's bank account. The thesis begins with an introduction and is then specifically divided into four main chapters followed by a conclusion, a list of sources used, abstract and a keywords and. The first chapter describes the development of the legal regulation of the compulsory debiting a debtor's bank account, in particular the development of § 304b of the Code of Civil Procedure. The second chapter deals with the amount that is not subject to the prohibitions under § 304 of the Code of Civil Procedure, in the context of the previous effective legislation as well as in the context of the currently effective legislation after the amendment of Act No. 38/2021 Coll. The third chapter is devoted to the possibilities of defence of the debtor's spouse, where the beginning of the chapter focuses on the definition of the debtor's spouse as such, then the modifications and their consequences are discussed, and the conclusion deals with how the debtor's spouse's account is affected. The last chapter deals with a novelty enshrined in the Czech legal order as of 1 July 2021, namely the protected account.

Klíčová slova

Civilní proces, exekuce, soudní výkon rozhodnutí, příkázání pohledávky z účtu peněžního ústavu, nezabavitelné minimum, zastavení exekuce, manžel povinného, životní minimum, Seznam listin o manželském majetkovém režimu, společné jmění manželů, chráněný účet.

Keywords

Civil law, execution, enforcement of judgment, compulsory debiting a debtor's bank account, non-seizable, discontinuation of distraint, debtor's spouse, living wage, list of Matrimonial Property Agreements, community property, protected account.